

LETO XXII. Štev. 223

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 — MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT »DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNJA 1953 ZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

OB ZAKLJUČKU DRUGE LONDONSKE KONFERENCE O SUEZU

TEŽAVEN POROD »SUEŠKEGA ZDRUŽENJA«

London, 21. sept. (Tanjug). — Tretji in zadnji dan konference 18 dežel o sueškem vprašanju je zadel na težave. Skupina izvedencev, ki so se sestali že zgodaj zjutraj, da bi pripravili osnutke zaključkov konference in jih dopoldne predložiti v odobritev plenarni seji delegatov, ni mogla pravočasno končati razprave in so

plenarno sejo odložili na popoldne. Mnoge težave, ki že od začetka spremljajo delo londonske konference, so prišle zlati do izraza, ko so pripravljali besedilo o ustanovitvi združenja uporabnikov Sueškega prekopa in dokumentov, ki se »tičejo drugih strani«. Pakistanski delegat na teh posvetovanjih ni sodeloval.

Angleški predstavnik je davi izjavil, da bosta pripravljena dva dokumenta. Z njima bodo formalno razglasili ustanovitev »združenja uporabnikov« in izrazili skupno gledišče o obravnavanju spora pred OZN. Cilji in naloge združenja ter načrt o posredovanju v Egiptu, da bi se pogajanja obnovila, so bila glavna vprašanja, o katerih so danes razpravljali izvedenci. Predstavniki zahodnih držav izjavljajo, da so ta pogajanja potekala v duhu harmoničnosti in sodelovanja.

V razpravi o finančnih ukrepih pa so se pokazala nasprotujoča gledišča. Vse kaže, da več dežel odklanja misel, da bi plovbo usmerili okrog Afrike.

Peto sejo londonske konference o Suez, napovedano prvotno za 11.30, so odgodili do 14.30. To odločitev so objavili šele, ko je bila večina delegatov že zbrana v Lancaster Housu. Angleški predstavnik je izjavil, da so sejo odgodili, da bi delegatom omogočili pripraviti dokončen osnutek novega združenja uporabnikov prekopa.

Predstavnik angleške vlade Anthony Eden je priredil danes vodjem šestih delegacij na konferenci o Suezu kosilo. Udeležili so se ga zunanji ministri Irana Ardalan, Norveške Lange, Portugalske Cunha, Etiopije Habtewold, japonski veleposlanik v Londonu Niši in visoki komisar Nove Zelandije Klifton Web.

Delegacija Delavske partije Norveške pri predsedniku Tito

Nikita Hruščev
in predsednik Tito
na Zagrebškem velesojmu

Zagreb, 21. sept. (Tanjug). — Član prezidija Vrhovnega sovjeta in prvi sekretar Komunistične partije Sovjetske zveze Nikita Sergejevič Hruščev in predsednik republike Tito sta prispela danes iz Osijeka v Zagreb.

Na železniški postaji so visokega gosta in našega predsednika sprejeli in pozdravili predsednik Sabora Hrvatske dr. Vladimir Bakarič ter člana Izvršnega sveta Anka Berus in Zvonko Brkič.

Z železniške postaje so se Nikita Hruščev, predsednik Tito, dr. Vladimir Bakarič in ostali odpeljali na Zagrebški velesojm.

Iz Zagreba sta Nikita Hruščev in predsednik Tito odpotovala na Brione, kamor sta prispela noč.

Deklaracija o združenju
zahodnih uporabnikov prekopa

London, 21. sept. (AFP). Londonska konferenca o Suez je bila zaključena nočjo s sprejemom deklaracije, v kateri so proglasili ustanovitev »Združenja uporabnikov Sueškega prekopa«. ZDA, Italija in Velika Britanija so se že pridružile temu združenju; Francija pa se bo včlanila vanj, ko bo v to privolila francoska vlada. V deklaraciji so pojasnjeni razlogi, ki so privedli do ustanovitve združenja, hkrati pa tudi njegovi nameni. Deklaracija govori tudi o možnosti, da bi se obrnili na OZN.

V njej je rečeno, da je namen novega združenja olajšati sleherni ukrep, ki bi utegnil privedi do dokončne ustrežne ureditve tega problema; skrbeti za varnost, cenenost in učinkovitost

tranzita ter skušati doseči sodelovanje s pristojnimi egiptskimi oblastmi; zagotoviti vse potrebne svoje usluge deželam, ki niso včlanjene v združenje, a bi takšne usluge želele; prevzeti pravice do zbiranja vozne in drugih pristojbin; proučiti sleherni vprašanje, ki se tiče uporabe prekopa; obravnavati sredstva, s katerimi bi zmanjšali odvisnost včlanjenih dežel in olajšali uveljavljanje sleherne časne ureditve, ki bi jo odobrila Organizacija združenih narodov.

V deklaraciji je tudi rečeno, da bo imelo združenje svet, v katerem bodo zastopane vse včlanjene dežele, dalje izvršni odbor, ki bi ga imenoval svet, in enega administratorja.

OB ODHODU POLJSKE PARLAMENTARNE DELEGACIJE

Poglobitev prijateljstva
in plodna izmenjava izkušenj v izgradnji socializma

Beograd, 21. sept. (Tanjug). Poljska parlamentarna delegacija, ki se je kot gost Zvezne ljudske skupščine mudila v naši državi 19 dni, je danes ob 14. odpotovala iz naše dežele. Na zemunskem letališču so jo ob slovesu pozdravili predsednik Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine Ivan Božičević, član Zveznega izvršnega sveta Velja Stojnić, državni podsekretar za zunanje zadeve Dobrovičević, poljski veleposlanik v Beogradu Henryk Grochulski in drugi.

Preden je vstopil v letalo, je dal vodja poljske parlamentarne delegacije podpredsednik Sejma Stanislaw Kulczynski sodelavcu Tanjuga naslednje izjavo:

»Delegacija Sejma LR Poljske, ki je prišla na prijateljski obisk v Jugoslavijo na pobudo Zvezne ljudske skupščine, se je lahko v teh 19 dneh v vaši lepi deželi seznanila s sestavo in metodami dela jugoslovanskega parlamenta in republiških skupščin, z organizacijo krajevnih organov oblasti, z delavskim samoupravljanjem v tovarnah in podjetjih, kakor tudi s krajevnimi organi samoupravljanja. Med našim bivanjem v Jugoslaviji smo bili v Ljudski republiki Srbiji, Hrvatski, Sloveniji, Bosni in Hercegovini in Črni gori. Ogledali smo si tovarne, rudnike, železarne, kmetijske zadruge in državna kmetijska posestva.

Jugoslavija je napravila velikanski korak naprej na poti socialistične izgradnje. Videli smo razvijajočo se jugoslovansko industrijo, vstevši več najsodobnejših industrijskih podjetij, zgrajenih s požrtvovalnimi naporci delovnega ljudstva. Z velikim zani-

manjem smo se seznanili z izkušnjami Jugoslavije na področju iskanja novih poti v izgradnji socializma. Vse člane naše delegacije je ganil pristrni sprejem, ki so nam ga priredili naši jugoslovanski prijatelji. Na vsakem koraku smo videli odkritosrčne dokaze prijateljstva narodov Jugoslavije do Poljske. Tradicije skupščine boja naših narodov proti nemškemu fašizmu, junaške tradicije boja narodov Jugoslavije za svobodo in neodvisnost njihove domovine, kakor tudi tradicije boja poljskih patriotov za svobodo in neodvisnost Poljske so živi in trajni elementi bratstva naših narodov.

Zdaj, ko narodi obeh dežel grade socializem in vsak po svoje prispevajo k utrditvi svetovnega mira, je dobilo naše prijateljstvo trajne temelje in novo vsebino. Obisk poljskih parlamentarcev je nov korak na poti k poglobitvi prijateljstva med našima deželama, hkrati pa pomeni koristno in plodno izmenjavo izkušenj, nanašajočih se na osnovna vprašanja socialistične izgradnje. Izkušnje v zvezi z bivanjem naše delegacije v Jugoslaviji v celoti potrjujejo možnosti za razširitev koristnega in širokega medsebojnega sodelovanja na raznih področjih: političnem, gospodarskem,

kulturnem, znanstveno-tehničnem itd.

Ne dvomim, da pojdejo prihodnje delegacije strokovnjakov z raznih področij po utrtih poteh, izmenjava izkušenj strokovnjakov pa bo omogočila v socialistični izgradnji široke praktične koristi za obe strani. Zelo se veselimo, da bomo v kratkem pozdravili na Poljskem delegacijo vaše Zvezne skupščine, ki bo imela priložnost, da ugotovi, kolikšno prijateljstvo in pristrnost čuti poljski narod do jugoslovanskih narodov.

Trdno sem prepričan, da bo obisk delegacije Sejma LR Poljske v Jugoslaviji pripomogel k še boljšemu medsebojnemu razumevanju in poglobitvi spoznavanja naših dežel, da bo pomenil naš obisk korak naprej v prijateljskih stikih med našima deželama in da bo prispeval k okrepljenju in nadaljnji konsolidaciji sil miru in socializma na svetu.

Delegacija Sejma LR Poljske se pristrno zahvaljuje za topli sprejem in, ko zapušta gostoljubno jugoslovansko ozemlje, želi izraziti narodom Jugoslavije najlepše iz srca prihajajoče želje za nadaljnji razvoj socialistične izgradnje, za blaginjo delovnih ljudi Jugoslavije in za stvar miru na svetu.

URADNO POROČILO O RAZGOVORIH

delegacije Delavske partije Norveške in voditeljev SZDLJ

Beograd, 21. sept. (Tanjug). — Predstavniki Delavske partije Norveške in SZDLJ so imeli od

17. do 20. t. m. v Beogradu razgovore o naslednjih vprašanjih: strukturne spremembe v kapitalizmu, razvoj zaostalih dežel, razvoj mednarodnega položaja in vprašanja, ki so se pojavila v socialističnih gibanjih v letu 1956. Sestanek je bil nadaljevanje dosedanjih srečanj in zlasti razprav, ki so jih imeli lani predstavniki Delavske partije Norveške in SZDLJ na Norveškem.

Razgovori so potekali v prijateljskem vzdušju, odkritem pojasnjevanju stališč in vzajemnem spoštovanju gledišč. Ugotovili so, da se je taka izmenjava mnenj o vprašanjih, ki so zelo pomembna za socialistični gibanji obeh dežel kakor tudi za mednarodno delavsko gibanje, ponovno pokazala za zelo koristno obliko sodelovanja med delavskimi gibanji Norveške in Jugoslavije. Obojestransko so izrazili željo, da bi tudi v bodoče nadaljevali izmenjavo gledišč in informacij.

Delavsko partijo Norveške so zastopali Haakon Lie, Finu Moe, Jens Chr. Hauge, Aake Anker-Ordning in Per Monsen. SZDLJ pa Edvard Kerdelj, Veljko Vlahovič, Milentije Popović, Moma Marković, Miloš Minič, Vlahko Begović in Jancez Stanovnik.

VREMENSKA NAPOVED

za soboto, 22. septembra

Pretežno sončno. Zjutraj po kotlinskih megli. Temperature ponoči med -3 in +2, v Primorju okoli 11, čez dan do 22, v Primorju pa do 24 stopinj C. Področje visokega zračnega pritiska, ki zajema vso Evropo, počasi slabi. Slabotne frontalne mtonje pa se zadržujejo nad zahodno obalo kontinenta in še ne bodo vplivale na naše vreme.

Odmik od političnih ciljev
zahodnih velikih sil v sporu zaradi Sueškega prekopa

London, 21. sept. (Tanjug). Po drugem dnevu londonske konference v diplomatskih krogih poudarjajo, da je alternativa v obravnavanju sueškega vprašanja slej ko prej uporaba sile ali pogajanja na podlagi pripoznanju egiptovskega sklepa o nacionalizaciji, to se pravi pripoznanju suverenih pravic Egipta do Sueza. Prva alternativa — dosedanja važni element francosko-angleške politike, je doživela na tej konferenci hud poraz, ker se večina dežel zavzema za iskanje nove podlage za pogajanja z Egiptom.

Angleški zunanji minister Selwyn Lloyd je, ko je začel konferenco, izjavil, da ni moč dovoliti kompromisa o načelu mednarodnega nadzorstva nad Sueškim prekopom. Njegovo vztrajanje na »nespremenljivem stališču« angleške vlade pa je ostalo v dosedanjih razpravah brez odmeva. Vsem delegacijam je vsak dan očitneje, da je treba spremeniti koncepcije, s katerimi je Menziesov odbor odpotoval v Kairo na pogajanja, in poiskati nova pota za neposredna pogajanja. Delegati so v svojih govorih često omenjali potrebo po iskanju širše podlage za pogajanja. To še ne pomeni, da se 18 dežel odpoveduje v avgustu sprejetemu programu, ki ga je odbor petih pojasnil v Kairu. Celo Pakistan, ki se ni hotel pridružiti združenju uporabnikov, vztraja pri skupni izjavi 18 dežel z dne 23. avgusta. Značilno pa je, da je večina delegacij zdaj menila, da bi lahko našli kompromis med temi predlogi in načrtom indijske vlade. Drugače poveda-

no, tudi proti volji Selwyny Lloyda bi mogli in morali poiskati kompromis.

Politične strani sueškega vprašanja so se tej konferenci umaknile tehničnim. V tej ali oni obliki iščejo odgovor na vprašanje, kaj bi morala ukreniti nova organizacija, če ne bi dosegli sodelovanja Egipta z združenjem uporabnikov prekopa. Misel, da bi ladje v tem primeru vozile okrog Afrike, se mnogim ne zdi pravi izhod iz sedanjega položaja, in to misel so odkrito kritizirali tembolj, ker ameriški zunanji minister Dulles v svojih govorih ni omenil »finansirane bojkota

Sueškega prekopa«, ki so ga bile napovedale ZDA.

Pokroviteljem nove londonske konference kaže torej samo poskusiti, da bi na splošnih načelih načrta o »združenju uporabnikov« poskusili ohraniti enotnost ciljev in akcij 18 dežel, ki je bila že med dosedanjimi razpravami pod pritiskom kritike in reagiranja svetovne javnosti močno omajana.

V dilemi, v kateri se razvijajo sedanje razprave, je poudarjeno, da bo ustanovitev »kooperativnega združenja uporabnikov Sueškega prekopa« upravičena samo kot podlaga za iskanje miroljubne poravnave sueškega spora.

Zasebni obisk Hruščeva

in njegovi razgovori z našimi voditelji

Beograd, 21. sept. (Tanjug). Predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve je danes na rednem sestanku z novinarji izjavil, da »so znamenja, ki obetajo ugodnejše vzdušje za mirno poravnavo sueškega spora na podlagi sporazumevanja«. Sedanje londonske konference pa ni hotel komentirati, ker se še nadaljuje.

Na vprašanje, kaj lahko pove v zvezi s pisanjem nekaterih tujih časnikov, da je prišlo do obiska prvega sekretarja KP SZ Nikite Hruščeva v Jugoslaviji v neprikladnem času, je predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve odgovoril:

»Ne vidimo nobenih razlogov, zaradi katerih bi bili medsebojni obiski visokih državnih, ki imajo o čem govoriti, kadar se sestanejo, v katerem koli trenutku neprikladni. Sicer pa vam je znano, da je obisk prvega sekretarja KP SZ in člana Prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Nikite Hruščeva privatnega značaja in da gre za njegov počitek. Normalno je domnevati, da pride med njegovim bivanjem pri nas ob srečanjih z jugoslovanskimi voditelji tudi do razgovorov o vprašanjih obojestranskega interesa.«

Splošna stavka na Cipru

zaradi usmrtnitve treh ciprskih rodoljubov

Nikosia, 21. sept. (AFP — Reuter — AP). — V dobro poučenih krogih izjavljajo, da so davi ob eni po lokalnem času justicirali tri ciprske rodoljube, obsojene na smrt na vešalih.

Ciprski guverner Harding je sinoči odbil poslednjo prošnjo za pomilostitev treh mladih Ciprcanov. V zvezi s to usmrtnitvijo so britanske oblasti na Cipru objavile stroge varnostne odredbe, da bi preprečile morebitne nemire. Vojske in policijske patrulje so okrepili, ves promet, razen vojskega, pa prekinili. Na izpostavljenih krajih so napeljali bodočo žico.

Ker guverner Harding ni hotel pomilostiti obojenih Ciprcanov, je grško prebivalstvo na Cipru začelo splošno stavko. Trgovine in ustanove so zaprte. Delavci so zapustili podjetja. Vzlic strogim

varnostnim ukrepom so prijatelji obojenih Ciprcanov demonstrativno peli grško himno in protibritanske pesmi. V Podromsu, okrog 12 km od Nikosije, je zaprta celo pošta. Britanske enote so blokirale vse ceste v Nikosijo in strogo nadzorujejo pešce in vozila.

Ukrepi v Atenah

Atene, 21. sept. (Reuter). — Atenska policija je ukrenila vse potrebno, da bi zaščitila britansko, ameriško in turško veleposlanstvo ter konzulate pred morebitnimi napadi Grkov, ki bi utegnili protestirati proti usmrtnitvi treh ciprskih nacionalistov v Nikosiji. Promet na atenskih ulicah je zastal. Atenski radio je izločil s programa lahko glasbo in oddaja samo vesti ter žalne koračnice.

Poljski ljudski poslanci so bili v četrtki pri predsedniku Zvezne ljudske skupščine Mošiču Pijadu

RAZŠIRJENA SEJA REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA KEMICNIH DELAVCEV

PRAVILNE NORME IN PRIZADEVNOST

pri delu so osnova za večjo proizvodnost

Včerajšnje razširjene seje predsedstva Republiškega odbora sindikata kemičnih delavcev so se udeležili tudi zastopniki delavskih svetov in sindikalnih podružnic iz številnih podjetij kemične, steklarne in papirne industrije. Razpravljali so zlasti o tem, kakšne naj bi bile naloge sindikalnih organizacij pri uvrstitvi delavskega upravljanja. Za osnovo so vzeli anketo, ki jo je izvedel Republiški odbor v 25 podjetjih, da bi si ustvaril pregled o dosedanjih uspehih in pomanjkljivosti delavskega upravljanja.

Ker v podjetjih na splošno tudi letos niso dosegli bistveno povečane proizvodnosti dela, so se najdlje zadržali ob tem problemu. Zastopniki podjetij so po vrsti ugotavljali, da gre domala vsepovsod večja proizvodnja zgolj na račun večjega števila zaposlenih, medtem ko je le malo primerov, da bi večje uspehe dosegli z boljšo organizacijo dela, pravilnejšim določanjem norm, premij, s pravilnejšo zaposlitvijo strokovnjakov itd. Skoraj v vseh podjetjih je bilo lanskoletno zmanjševanje števila zaposlenih le kampanjskega značaja in so pozneje na novo sprejemali delavce, tako da je sedaj v podjetjih še več delovne sile.

Zlasti zastopnik tovarne »Roto-papirja« je opozoril na nujnost stalnega znanstvenega proučevanja organizacije dela in slehernega delovnega mesta. Prav znanstveno dognana organizacija dela naj bi nadomestila sedanje nazadnjaške tradicije, zato pa naj bi se po tovarnah zavzel kader

tehničnih strokovnjakov. V manjših podjetjih pa naj bi se čim bolj posluževali pomoči republiškega biroja za organizacijo pri delu. Le v takem podjetju, kjer je točno proučena nujnost slehernega delovnega mesta, je moč skrditi število delavstva. Urejene norme, točni pokazatelji prizadevnosti pri delu in pravilna razdelitev premij so najsolidnejša osnova za dvig proizvodnosti. V takem podjetju pride tudi delavsko upravljanje vse drugače do izraza in se delavskemu organu ni treba ukvarjati z najrazličnejšimi malenkostmi.

Tudi zastopnik tovarne »Swatya« v Mariboru je pojasnil, da vsa leta doslej niso imeli norm, ker je prevladovalo mnenje, da jih pri njihovem delu ni moč uvesti. Letos so jih uvedli najprej v brusilnici in uspeh se je takoj pokazal. Vzlic večji proizvodnji so po normah lahko opravili vse delo s petimi delavci v brusilnici, medtem ko jih je bilo v tem oddelku prej zaposlenih dvanajst.

V zvezi z dvigom produktivnosti in nalogami sindikalnih podružnic pa so na seji tudi sklenili, da bodo morali po podjetjih bližajoči se zimski čas bolj kot doslej uporabiti za politično in ekonomsko vzgojo članov kolektivov. Za boljše izpolnjevanje plana bodo v bodoče sproti seznanjali kolektive z gospodarskim položajem podjetja in z izpolnjevanjem obveznosti, tako da bodo posamezne težave reševali s sodelovanjem vsega kolektiva. Na seji so tudi sklenili, da bodo v večjih podjetjih osnovali biroje, ki se bodo ukvarjali s proučevanjem organizacije dela, v manjših podjetjih pa bodo ta posel opravljale komisije s pomočjo strokovnjakov iz drugih podjetij. M. N.

PO ZAKLJUČKU ZAGREBSKEGA VELESEJMA

VELIK USPEH

Tovarna »Jugovinil« je imela največji komercialni zaključek

Zagrebski velesejem je zaključen. Dokončne ugotovitve in analize o tej naši največji gospodarski priveditvi v tem letu še niso možne, zlasti ne s komercialne strani, ker so v Zagrebu še zmeraj mnogi člani raznih tujih gospodarskih delegacij, ki imajo še komercialne razgovore z gospodarskimi voditelji ali pa s posameznimi podjetji zaradi sklenitve zaključkov večjega obsega. Prav tako še ni izkoriščen v celoti devizni kontingent, ki je bil odobren za Zagrebski velesejem.

Med 550.000 obiskovalci velesejma so bile letos tudi številne gospodarske delegacije iz raznih evropskih držav, zlasti pa iz držav Bližnjega in Daljnega vzhoda. Vzpostavljene so bile mnoge nove trgovinske zveze, ki bodo pomembne za izvoz v prihodnjih letih. Mnoga podjetja imajo še zmeraj konkretne poslovne razgovore z gospodarskimi delegacijami oz. predstavniki gospodarstva iz Belgijskega Konga, Brazzilije, Kitajske, ZDA, Vzhodne Nemčije itd. Pričakujejo, da se bodo ti razgovori pozitivno zaključili. Kot kupci se pojavljajo tudi Burma, Indija, Libanon itd.

Notranje jugoslovansko poslovanje je bilo v prvi polovici sejmama zelo živahno, toda komercialne zaključke so odlagali za poznejši čas, kajti prišlo je do zmanjšave v cenah. Nekatera podjetja so namreč dvignila cene svojim proizvodom v nadi, da bodo kupci sklepali kupčije tudi pri teh cenah. Trgovska mreža in druga gospodarska podjetja pa niso imela interesa kupovati industrijske proizvode po višjih cenah. Položaj se je proti koncu velesejma zboljšal.

Na velesejmu je prišlo do velikih komercialnih zaključkov v vseh proizvodnih panogah. Domesne se, da je bil največji komercialni zaključek v višini 2 milijardi din pri tovarni »Jugovinil« iz Kaštel Sućurca. Med slovenskimi podjetji je baje sklenila najvišje kupčije tovarna »Saturnus« iz Ljubljane in sicer v višini 145.000.000 din. V prvem tednu velesejma je v lesni stroki dosegla najboljšo trgovsko zaključke ljubljanska »Lesnina« in sicer v višini 60.000.000 din, medtem ko je »Plamen« iz Kroke v tem času sklenil kupčijo za 180.000.000 din, celjska »Cinkarna« pa za 100 milijonov din.

Slovenski gostinci bodo objavili cene že oktobra

Včeraj je bilo na Bledu posvetovanje z zastopniki vseh večjih gostinskih podjetij iz važnejših turističnih krajev Slovenije, na katerem so bili prisotni tudi predstavniki vseh slovenskih potovalnih uradov.

Rečeno je, da bodo gostinskimi zbornicami znani gospodarski instrumenti za leto 1957 najkasneje do 15. septembra, da bodo vsaj večja gostinska podjetja iz pomembnejših turističnih krajev sporočila inozemstvu cene svojih storitev. Ti instrumenti pa še vedno niso znani. Ker pa je hkrati očito, da smo letos imeli največ škodo prav zaradi izpada tujskega prometa in prepozne objave cen, je Republiška gostinska zbornica menila, da je treba cene sporočiti tujini brez odlašanja. Na včerajšnjem posvetovanju so se domenili, da bodo vsa podjetja do 1. oktobra predlagala svoje cene, ki jih bo pozneje vskladila posebna republiška komisija.

Za sodobnejšo in cenejšo embalažo

Ob ustanovitvi Centra za embalažo pri Trgovinski zbornici LRS

Embalažna tehnika je v zadnjih desetletjih naglo napredovala tako v smeri boljše zaščite blaga kakor tudi pocenitve in zlasti nadomestitve težke in drage lesene embalaže. Pri nas pa smo na tem področju še zelo zaostali in čedalje bolj čutili posledice te zaostalosti na domačem in zunanjem trgu. Naša embalaža je nesmotrna in vrh tega draga.

Zaostali smo predvsem v proizvodnji sodobnega embalažnega materiala, kakor so ceni embalažni kartoni in valovita lepenka, primanjkuje pa nam tudi navadne lepenke in papirja. Težave imamo tudi s pločevinasto embalažo. Naša proizvodnja hladno valjanih trakov je še vedno premajhna, bele pločevine pa sploh ne izdelujemo (v načrtu je proizvodnja te pločevine na Jesenicah). Uvozni material je za zdaj tudi celofan, ki ga bomo šele prihodnje leto začeli izdelovati v novi tovarni visoke v Loznici. Zaradi pomanjkanja sodobnega embalažnega materiala imamo težave pri izvozu. Naše kvalitetno blago pogosto težko prodamo, ker ga ne pakiramo tako, kakor zahteva zunanji trg. Pomanjkanje sodobnega embalažnega materiala nas sili, da preveliki meri trošimo za embalažo les, ki je pri nas kritičen material in bi morali z njim bolj varčevati, vrh tega pa je drag.

Trgovinska zbornica za LRS se že več let prizadeva za napredek na področju embalaže. Na njeno pobudo sta bili v Ljubljani prirejeni dve razstavi: leta 1953 prva jugoslovanska razstava embalaže, lani pa prva taka razstava v mednarodnem merilu. Ta prizadevanja niso ostala brez uspeha. Zvezna industrijska zbornica je ustanovila poseben odbor za embalažo, ki kompleksno rešuje ta vprašanja v zveznem merilu. Trgovinska zbornica LR Hrvaške pa je ustanovila svoj biro za embalažo. Zdjaj je šla Trgovinska zbornica Slovenije še korak naprej in je ustanovila poseben organ »Center za embalažo pri Trgovinski zbornici LRS« s posebnim članstvom.

Četrtekovega ustanovnega občnega zbora novega Centra se je udeležilo veliko število interesentov iz vrst proizvajalcev in potrošnikov embalaže. Vsaka se je doslej prijavilo za članstvo 80 podjetij. Naloga novoustanovljenega Centra bo, skrbeti za napredek in nacionalizacijo proizvodnje in tudi uporabe embalažnega materiala, zbirati izkušnje v sodelovanju z domačimi in tujimi organizacijami, proučevati možnosti za proizvodnjo in uporabo ustreznije embalaže, obveščati člane o domačih in inozemskih standardih, o sodobni embalažni tehniki ter izdajati publikacije, prirediti razstave, predavanja, tečaje itd. Razen tega bo Center po naročilu nudil neposredne uslove zainteresom s projektiranjem nove oziroma izboljšanjem obstoječe embalaže, s strokovnimi nasveti itd.

O nalogah Centra so na občnem zboru razpravljale posebne komisije za embalažo iz lesa, papirja in kartona, pločevine, stekla, tekstila in plastičnih mas, ki so zlasti priporočile standardizacijo lesene, kartonske in steklene embalaže, zamenjavo lesa s kartonom in lepenko, boljše izkoriščanje že obstoječe embalaže itd. Občni zbor je sklenil podpreti grafično industrijo za nabavo novih strojev za tiskanje embalaže in prizadevanja naše papirne industrije za proizvodnjo embalažnega kartona in tankega embalažnega papirja. Občni zbor je izvolil 12 članski poslovni odbor, v katerem so paritetno zastopani proizvajalci in potrošniki embalažnega materiala; naposled je priporočil Zbornici, naj imenuje za direktorja Centra tov. Alfreda Pešla.

IZ NAVODIL NARODNE BANKE FLRJ

NAKUP INVESTICIJSKE OPREME NA OBROKE

Poročali smo že o tem, da je Narodna banka FLRJ izdala posebno navodila o odobranju nakupa investicijske opreme na obroke. Take kredite lahko dobe tista proizvodna podjetja, ki prodajajo določene serijske proizvode, za katere ne bi bilo umestno, da bi oblašali v skladiščih, ko je po njih veliko povpraševanje.

Ugotovljeno je, da vlada med upravičenci do nakupa, ki so lahko gospodarske organizacije, politično teritorialne enote, finančno samostojni zavodi in zadruge, veliko zanimanje za te vrste nakupov. Vendar doslej v zvezi tem ni prišlo, razen v redkih primerih, do kakih večjih zaključkov za prodajo investicijske opreme na obroke. Znano je, da tudi pooblaščenca podjetja, med katerimi so v Sloveniji Strojna tovarna v Trbovljah, TAM v Mariboru in »Iskra« v Kranju, pri banki doslej še niso vložila prošenj, da bi jim odobrila tak kredit.

Delo skupščinskih odborov

Včeraj je v Zvezni ljudski skupščini delalo več odborov. Odbor za organizacijo oblasti in upravo je sprejel osnutek uvodnega zakona za zakon o pravnem postopku in zaključil obravnavanje rezerviranih členov zakonskega osnutka o pravnem postopku. Zakonodajni odbor Zveznega sveta je nadaljeval razpravo o zakonskem osnutku o pravnem postopku, na skupni seji proračunskih odborov Zveznega sveta in Zbora proizvajalcev pa so nadaljevali obravnavanje Zveznega zaključnega računa za 1954.

Tretji kongres strokovnjakov za ceste FLRJ

V ponedeljek se bo začel na Bledu tretji kongres strokovnjakov za ceste FLRJ, ki bo pod pokroviteljstvom predsednika Izvršnega sveta LRS Borisa Kraigherja. Člani društva gradbenih inženirjev in tehnikov iz vse države so za ta kongres pripravili obilo gradiva, o katerem bodo razpravljali štiri dni.

IZ SEKCIJE ŠPANSKIH BORCEV PRI GO ZB SLOVENIJE

Postaviti spomenik

in napisati almanah — dve nalogi sekcije

Sekcija bivših španskih borcev pri GO Zveze borcev je zadnje čase, zlasti po zadnji konferenci, v svojem delu lepo napredovala. Je tesno povezana z vsemi španskimi borci v Sloveniji. K temu je zelo pripomoglo razumevanje GO Zveze borcev s tov. Ivanom Mačkom na čelu. Tudi Republiški zavod za socialno zavarovanje je pokazal dovolj razumevanja za njihove težave.

Sedaj so si bivši španski borci dali dve nalogi: postaviti spomenik slovenskim borcem, ki so padli v borbi za svobodo v letih 1936 do 1939 v Španiji, in tistim bivšim španskim borcem, ki so se po borbi v Španiji vrnili v Jugoslavijo in nadaljevali boje v NOV za svobodo lastnega ljudstva. Spomenik bo stal na Celovški cesti v Ljubljani.

Druga naloga pa je, izdati almanah bivših španskih borcev, ki ga bodo napisali borci sami in bo opremljen s številnimi slikami

Vzrok za tako stanje je pomanjkanje sredstev pri interesentih tudi za nakup pod tako ugodnimi pogoji. Razen tega morajo morebitni kupci, zlasti gospodarske organizacije, z nakupom vezati za dve ali tri leta naprej investicijska sredstva, za katera pa še ne vedo, če jih bodo in koliko jih bodo ustvarili oziroma koliko jim jih bo ostalo. Prepričani pa so, da se bo stanje spremenilo, čim bodo znani gospodarski instrumenti za bodoče leto. Tako lahko računamo, da bodo zlasti izdelki »Iskra«, med katerimi je največ zanimanja zlasti za kinoprojektore in števce, ter vozila »TAM« prišla najbolj v poštev za nakup na obroke. Vsekakor bodo skušnje pokazale, v čem je potrebno ukrep banke spopolniti, da bo lahko odigralo predvideno vlogo v gospodarstvu, pa tudi na katera proizvodna podjetja in proizvode bi bilo potrebno še raztegniti to ugodnost. -b-

OB POSVETOVANJH ZA NOV VOZNI RED NA ŽELEZNICI

Potrebno je večje razumevanje

Uvedba nekaterih novih vlakov in druge spremembe — Kolektivi naj bi pomagali prebroditi sedanje prometne težave

Včeraj je bilo v Ljubljani zadnje izmed posvetovanj, ki jih je sklicalo železniško transportno podjetje po nekaterih večjih krajih v Sloveniji in v Pulju v zvezi s pripravami za nov vozni red, ki bo stopil v veljavo 15. maja prihodnjega leta.

Z letošnjimi posvetovanji za nov vozni red so naši železničarji bolj zadovoljni, kot so bili z lanskim. Zanimanje in udeležba na posvetovanjih sta bila precejšnja, kar pa seveda ne gre pripisovati le bolj ali manj slabim zvezam, temveč tudi povečani skrbnosti podjetij za ljudi in večjo stopenj znanja železnice, da seveda ni bilo moč ustreči, saj samo na področju, ki zanj skrbi Železniško transportno podjetje Ljubljana, dnevno

primanjkuje ob sedanjem vojnem redu 130 do 139 vagonov, medtem ko so nekateri motorni vlaki zaradi dotrajnosti ali okvar izločeni iz prometa.

RAZVESELJIVE NOVOSTI

Ce pogledamo na kratko vse bistvene spremembe, ki jih bodo vsi z zadovoljstvom pozdravili, potem moramo na prvem mestu omeniti uvedbo dveh novih brzovlakov: prvi proti Murski Soboti, drugi pa proti Pulju. Frecej bo olajšala potnikom na daljših progah uvedba nekaterih novih direktnih vagonov, kot n. pr. na progah Reka-Gorica, Rovinj-Zagreb in na progah proti Mariboru.

Tudi za dolensko so predvidena nekatera izboljšanja. Prvi vlak, ki vozi doslej le do Novega mesta, bo po novem voznem redu vozil do Metlike. Na progah Zidani most-Celje pa bodo uvedli v jutranjih in popoldanskih urah vlake za študente in delavce.

Gorici bo nov vozni red (še ne že prej) prinesel precejšnje spremembe. Na posvetovanju so se namreč predstavniki nekaterih podjetij in ustanov sporazumeli za enoten delovni čas, ki se bo začel ob sedmih zjutraj. Vlaki bodo prihajali v Gorico po novem voznem redu okoli ure, odhajali pa bodo po tretji uri.

POMANJKANJE MOTORNIH VLAKOV

Dotrajnost in okvare motornih vlakov so terjale ukinitve motornih vlakov za Herpele, Kočevje in Gorico. Sedanje motorne vlake bodo v večini primerov zamenjali običajni. Prav tako bo običajni vlak zamenjal motorna za Vrhniko, ker so to prosiili vrhniki sami. Motorni vlak je namreč premahen za precejšnje število potnikov.

Na željo predstavnika Litostroja bodo popotniška vlaka odhajala proti Gorinjam in Vrhniki približno pet minut kasneje, da ni bilo treba tolikšnega tekanja in nerove kot do-

staj. Predstavniki naših železnic so nadalje omenili, da bodo verjetno ponovno uvedli nedeljski turistični vlak proti Gorinjam z odhodom iz Ljubljane ob 7.30, namesto sedanjega ob 8.30, ker je le-ta premalo zaseden. Željam, da bi železnice se posebej skrbela za »kulturne« vlake, to je vlake, ki bi prihajali v Ljubljano v večernih urah, odhajali pa okrog polnoči, železničarji niso mogli ustreči, izkazalo se je namreč, da potuje s takimi vlaki razmeroma majhno število potnikov in da popoldanske gledališke predstave za podočje pripravljajo večje število obiskovalcev, saj le-ti lahko družijo prijeto s koristnim in še to in ono opravilo v mestu.

DELNA UKINITEV NEKATERIH POSTAJALIŠČ

Z uvedbo novega voznega reda se bodo le nekateri vlaki ustavljali na vseh postajališčih, ki jih je, kot znano, zlasti na dolenski progah lepo število. Predstavniki naših železnic so izrazili prepričanje, da bodo prebivalci posameznih manjših naselij, kjer se po novem voznem redu ne bo več ustavljali vsak vlak, tak sklep sprejeli z razumevanjem do potnikov, ki potujejo na daljših relacijah. Glede prošnji za nova postajališča pa so predstavniki ZTP izjavili, da bodo odlejal običajni takšna vprašanja z lokalnim občanstvom, da se ne bi ponovili primer »turističnega« postajališča Polzevo, odkoder ni nobene poti na Polzevo.

KAKO JE S HITROSTJO

Ob zaključku razgovora s predstavniki ZTP smo povprašali še o hitrosti naših vlakov in posebej omenili Kamničana, na kar so nam po izločitvi na progah prišlo eno ostalo, namkar bodo prišlo na progah Celje-Kamniška prog pa je prog četrtega reda.

Železnica torej potrebuje precejšnja sredstva, da bi lahko sedanje stanje izboljšala. Marsikaj pa bo mogoče urediti z večjim razumevanjem naših kolektivov, ce se bodo zgedovali po obravnavi. Tržičani in Goričani in prilagodili delovni čas prihodom vlakov. L. B.

SEJA OKRAJNEGA SVETA ZA SOLSTVO LJUBLJANA

Higienske razmere v šolah je treba izboljšati

Včeraj dopoldne je bila v Kresiji seja Okrajnega sveta za šolstvo pri OLO Ljubljana. Glavna točka dnevnega reda je bil referat tovaršice dr. Marije Kuralt, predstojnice ljubljanske otroške poliklinike, o sanitarnih napravah na naših šolah. V poročilu je bilo pregledno podano stanje higienskih naprav na osnovnih šolah, vzgojnih domovih in internatih ljubljanskega okraja in tako referentka kakor tudi številni diskutanti so ugotovili, da je to stanje v mnogih primerih skrajno nezadovoljivo.

Sanitarna inšpekcija je v tem mesecu pregledala vse učne zavode v okraju in v mnogih primerih prepovedala pričetek rednega pouka prav zaradi slabih higienskih razmer. V vrsti šol so skrajno zanemarjena stranišča,

skoraj povsod primanjkuje umivalnikov, pomanjkljiva pa je tudi šolska oprema. V šoli na Polici na primer morajo učenci sedeti na zabojih in drevesnih panjih, ker šola nima dovolj klopi. V Dobrovi imajo izmenjalni pouk, ker sta dva razreda »neuporabna«: služiti namreč za skladiščenje krompirja in čebule. Nekeje imajo v stranišču kurnik in spet druge rjavo pobarvana okenska stekla, da otroci med poukom ne bi gledali skozi okna.

V diskusiji je bilo poudarjeno, da je treba vrsto higienskih ukrepov, ki so bili vpeljani za zaščito pred epidemijo paralize ohraniti tudi kasneje. Inšpektorji morajo ob obiskih na šolah posvetiti vso pozornost tudi sanitarnim napravam. Krivdo za sedanje stanje je treba iskati bodisi v samih šolskih vodstvih, bodisi v nezadostnem razumevanju občinskih ljudskih odborov. Svet je sklenil za-

radi tega priporočiti tako okrajnemu kot občinskimi ljudskimi odborom, da v svojih proračunih zvišajo postavke za primerno opremo in redno vzdrževanje šolskih prostorov. Tajništvo Sveta za šolstvo bo strogo nadzorovalo vse šole glede izvajanja zaščitnih higienskih mer v zvezi z epidemijo poliomyelitisa. S posebno okrožnico bo prepovedano sestajanje raznih organizacij v šolskih prostorih, v času nevarnosti epidemije pa se ne bo smela v šolskih telovadnicah izvajati družbena telovadba. Odločno je treba rešiti tudi problem privatnih stanovanj v šolskih prostorih in vse stanovalce izseliti v druga stanovanja. V načrtih za nove šolske zgradbe je treba vso pozornost posvetiti primernim higienskim napravam. K.

Podpredsednik Kardelj na novosadskem velesejmu

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je včeraj dopoldne s soprogo obiskal mednarodni kmetijski velesejem v Novem Sadu. Podpredsednik Kardelj si je z velikim zanimanjem ogledal kmetijske pridelke, živino in kmetijske stroje.

GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI

Število za otroško paralizo obolelih pada

Iz poročila Zveznega zavoda za ljudsko zdravje o gibanju nalezljivih bolezni, objavljenega včeraj, povzemamo, da se je število za otroško paralizo obolelih od 8. do 14. septembra v primerjavi s prejšnjim tednom znatno skrhlo. V šestih dneh je bilo prijavljenih 79 novih primerov, vtem ko je od 1. do 7. septembra obolel 161.

V Srbiji je zbolelo za to boleznijo 48 ljudi, in sicer največ v okrajih Požarevac (17) in Svatozarevo (7). V okrajih Krugjevac, Lazarevac in Leskovec so oboleli 4, v okraju Kruševac 3, v okraju Loznica 2, v okraju Zajecar, Bačka Topola, Senta in Sremska Mitrovica po 1, v Beogradu pa 2.

V prejšnjem tednu je v Sloveniji število za otroško paralizo obolelih znatno naraslo. V sedmih dneh je bilo 49 novih primerov. Od 8. do 14. septembra pa se je število obolelih skrhlo na 18, in sicer v okraju Ljubljana 10, v Gorici, Trbovljah in Murski Soboti po 2, v Mariboru in Novem mestu pa po 1.

Običajno je padlo število za otroško paralizo obolelih tudi na Hrvaškem, kjer je v prejšnjem tednu obolelo 9 ljudi, od 8. do 14. septembra pa so imeli samo dva nova primera, in sicer oba v Zagrebu. V Bosni in Hercegovini ter v Makedoniji je bilo te nekaj novih primerov otroške paralize. V Bosni in Hercegovini so oboleli samo trije, po eden v okraju Mostar, Sarajevo in Tuzla. V Makedoniji so

imeli dva nova primera v okraju Ohrid. V Crni gori od 8. pa do 14. septembra ni bilo nobenega novega primera otroške paralize.

V minulih mesecih so imeli po en ali po dva primera pegavice samo v Bosni in Hercegovini. V prvem tednu septembra v vsej naši državi ni bilo nobenega novega primera te bolezni, v drugem tednu septembra pa so imeli en nov primer pegavice samo v Novem Pazaru.

Število malone vseh drugih nalezljivih bolezni je v primerjavi s prejšnjim tednom septembra padlo. Število za tuberkulozno legarjem obolelih je padlo od 67 na 47, za paratifusom od 45 na 25, od 67 na 47, za paratifusom od 45 na 25, od 37 na 32, za ostlimskim kasakami od 296 na 136, za ostlimskim kasakami od 238 na 361, za meningitisom od 35 na 22, za tetanusom od 19 na 16, in za nalezljivo zlatenico od 208 na 166. Narasla samo število obolelih za gripo in davico. Za davico je obolelo 8, do 14. septembra 66 otrok (v prejšnjem tednu 55), za gripo pa 390 (prejšnji tedni 237). Število za gripo obolelih je mnogo manjše od povprečja v zadnjih petih letih, ko je znašalo 78.

Zahodni Irijan

Indonezija je sklenila vprašanje Zahodnega Irijana postaviti na dnevni red letošnjega zasedanja OZN. Ta sklep vsekakor ni nov, kajti Indonezija je problem tega dela svojega otoka sprožila v vsakem zasedanju OZN od leta 1951 dalje. Vendar je ta sklep posebnega mednarodnega pomena, ki so ga sprejeli vseh 51 članov OZN, kar pomeni, da je uveljavljena in pot, ki jo je ubrala ta velika azijska država, da bi uredila enega izmed važnejših pereh mednarodnih problemov.

Irijan, ki je po vsem svetu znan po kolonialnem imenu Nova Gvineja, je eden največjih izmed kakih deset tisoč otokov, kolikor jih šteje Indonezija. Malone se dotika Avstralije pod suverenostjo katere je del otoka. Irijan meri okrog 400.000 kv. km, na njem pa živi samo okrog milijon ljudi, v glavnem Papuanov, ki so zelo zaostali, kar Nizozemci navajajo za enega glavnih razlogov, da bi ohranili svojo oblast nad to večjo polovico otoka. Ker gre v glavnem za otok gorato deželo, kjer izkoriščajo v nekoliko večjem obsegu sam onafito, sodijo, da drži Nizozemska ta otok v rokah predvsem zaradi njegovega strateškega pomena.

Znano je, da sodi Zahodni Irijan med večje kolonialne probleme, ki tarejo narode Azije in Afrike. Kar zadeva Indonezijo, gre preprosto za njeno nacionalno neodvisnost. Izredno pomembna bandunška konferenca 29 azijskih in afriških dežel je Indonezijo soglasno podprla. Prav tako je znano, da so takšni problemi nevarni viri mednarodne napetosti, in zato je treba ukreniti vse, kar se da, da bi jih čimprej uredili. To je poudarjeno tudi v skupni izjavi Indonezije in Jugoslavije, podpisani te dni ob obisku predsednika Sukarna v naši državi.

V obravnavanju tega problema, ene izmed poglavitnih nacionalnih nalog, kombinira Indonezija odločnost z izredno potrpežljivostjo in odgovornostjo člana mirolnjube mednarodne skupnosti. Ko je 1949, izbojevala neodvisnost, je skušala v enem letu

poravnati ta spor z Nizozemsko. Po neuspehu pogajanj je zahtevala intervencijo OZN in že leta in leta sprejema na znanje priporočila OZN, naj se obe deželi neposredno sporazumeta. Indonezija ni prezrla niti zadnjega priporočila OZN, toda na ženevskih pogajanjih z Nizozemsko se niso sporazumeli. Pogajanja so bila prekinjena, kar pa seveda ne pomeni, da ureditve ni moč najti ravno na pogajanjih.

Sklep Indonezije, da se bo ponovno obrnila na OZN, je primer prizadevanja, da bi ta resni mednarodni problem uredili izključno z mirolnjubnimi sredstvi. Metoda pogajanj in sporazumevanja, upamo, ne bo in ne bi smela ostati brez vpliva tudi na obravnavanje ostalih, morda manjših in lažjih mednarodnih problemov, ki so se pojavili na svetovnem političnem prizorišču. V. T.

Delo na meji s Tržaškim področjem

Trst, 21. sept. Jugoslovansko-italijanska razmejitvena komisija, ki na osnovi londonskega sporazuma trasira dokončno mejo med Trstom in sosednim jugoslovanskim področjem, bo v kratkem končala svoje delo. Včeraj je komisija dokončala delo na večjem obsejnim sektorju, kjer so bili namesto dosedanjih lesenih kolčev postavljene obmejne kamni z imeni obeh držav.

Prijateljski sporazum med Kitajsko in Nepalom

New Delhi, 21. sept. (Tanjug). LR Kitajska in Nepal sta sklenila sporazum o prijateljstvu in gospodarskih odnosih med Nepalom in Tibetom. S tem sporazumom je Nepal de iure priznal suverenost LR Kitajske nad Tibetom. V zadnjih sto letih je Nepal imel na podlagi sporazuma iz leta 1856 v Tibetu posebne trgovinske privilegije.

IZ RAZGOVORA S FINOM MUJEM O OBISKU NORVEŠKIH SOCIALISTOV

Prijateljski in plodni razgovori ter podobna gledišča o pereh vprašanih

Beograd, 21. septembra. »Izredno smo zadovoljni z razgovori, ki smo jih imeli s predstavnikmi Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije,« je izjavil član delegacije Delavske partije Norveške in predsednik zunanje-političnega odbora norveškega parlamenta Fin Mu, ko je opisoval našemu sodelavcu vtise norveške delegacije s pravkar končanih razgovorov v Beogradu. »To so bile res koristne razprave,« je nadaljeval. »Naša gledišča o raznih problemih sicer niso bila v vsem istovetna z gledišči vaših predstavnikov, toda prav to nas prepričuje o potrebi, da še nadalje in še tesneje sodelujemo.«

Ugledni norveški politik je govoril potem o prijateljskem vzdušju, v katerem so se razvijale razprave, in rekel, da je po mnenju Norvežanov zlasti značilno, da si nobena stran ni prizadevala, da bi drugi vsilila svoja gledišča. »Zlasti je treba poudariti,« je rekel, »da nobena stran ne mi-

sl, da ima monopol v idejah nekakšnega čistega socializma, in da je eni in drugi strani povsem jasno, da ne more vsaka dežela

teh razprav povzela kakšne popolnejše sklepe o raznih vprašanih, ki so bila na dnevnem redu, je Fin Mu odgovoril: »Prepričan sem, da delegacija norveške Delavske partije zdaj, pred odhodom iz Jugoslavije, čuti, da ve več kakor prej in da razume posamezne stvari bolje kakor doslej.«

Med nadaljnjim razgovorom je Fin Mu izjavil, da je norveška delegacija povabila SZDLJ, naj pošlje prihodnjo jesen svojo delegacijo v Oslo, kjer naj bi bil podobno sestanek, kakor sta bila letos in lani.

V četrtak so se sestali k daljšemu prijateljskemu razgovoru delegati Delavske partije Norveške in voditelji naše SZDLJ

uveljavljati enake politike v izgradnji socializma. Osnoven pa je vsem boj za socialistično demokracijo. In prav zato, ker imamo enak cilj, hkrati pa v mnogih vprašanih tudi različna gledišča, je potrebno, da sodelujemo, da medsebojno primerjamo gledišča in uspehe v politiki ene in druge dežele, da razpravljamo o vsem tem in da nenehoma izmenjavamo izkušnje.«

Na vprašanje, ali norveška delegacija meni, da je lahko iz

Na naslednje vprašanje: »Kako gledate na možnost zboljšanja stikov med Vzhodom in Zahodom?« je Fin Mu odgovoril: »Glavni pogoj, da bi se zboljšali stiki med Vzhodom in Zahodom, je v tem, da bi si v večji meri pravevali za razvijanje medsebojnega zaupanja. Mi upamo, da bo čedalje bolj prihajala do izražaja politika, ki bo krepila to zaupanje, kar bo tudi omogočilo, da bodo začeli na pristojnem mestu obravnavati sedanje probleme in da se bodo stiki zboljšali.«

O vprašanju pomoči nerazvitim deželam, sproženem med nadaljnjim razgovorom, je Fin Mu rekel, da se je med razpravami s predstavnikmi SZDLJ pokazalo, da se gledišča obeh strani v tem pogledu v glavnem ujemajo.

»Po mojem mnenju,« je rekel, »je za socialistično gibanje to ne eden najvažnejših problemov, ki ga je treba urediti, marveč tudi eden najnujnejših. Stanje v teh deželah je namreč tako težavno in njihovo zaostajanje glede na razvite dežele tako veliko, da bi utegnil ta problem resno ogrožiti mir na svetu, če ga ne bodo začeli nujno obravnavati.«

Na koncu je Fin Mu odgovoril še na najbolj pereče vprašanje, namreč na vprašanje o sudskega sporu. O njem je rekel, da je v središču pozornosti vsega sveta in da je norveški narod zelo zainteresiran na njegovi mirolnjubi ureditvi. »Naša partija,« je rekel, »je enotna v mnenju, da so dane široke možnosti za mirolnjubo ureditev sudskega vprašanja. To vprašanje pa je moč urediti samo, če si bosta obe sprti strani, torej tudi predsednik Nasser, prizadevali, da bi do tega prišlo. Vsekakor smo bili mi ves čas prilo uporabi sile. Menimo tudi, da je treba ta problem čimprej predložiti OZN in razpravljati o njem v tem forumu.«

Zahvala iz Brazilije

Beograd, 21. sept. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel od predsednika Brazilije Juscelina Kubitčka brzojavko, v kateri se mu ta prisrčno zahvaljuje za čestitko ob brazilskem narodnem prazniku.

Obisk angleških novinarjev

Beograd, 21. sept. (Tanjug). Danes popoldne je prispelo v Beograd na obisk sedem britanskih novinarjev, ki bodo gostje naše Zveze novinarjev. Na zemunskem letališču so jih sprejeli predsednik Zveze, predstavniki beograjskih udeležencev, sekretarja za zunanje zadeve in drugi.

Delegacijo vodi urednik govornih oddaj BBC Stephen Bonarjee. V Beograd so prispeli še sodelavec »Observerja« Edward Crankshaw, zunanje-politični urednik »News Chronicle« J. Dickie, sodelavec tednika »News Statesman and Nation«, Paul Johnson in še trije drugi.

Britanski novinarji bodo potovali tudi v druga naša mesta ter si ogledali nekatere industrijske objekte, razen tega pa se bodo sestali z državnimi in političnimi voditelji.

KLJUB VELIKI UDELEŽBI okrnjena konferenca za atomsko sodelovanje

New York, 21. sept. (Reuter USIS) V prostorih OZN v New Yorku se je začela sinoči konferenca 82 dežel, na kateri naj bi ustanovili mednarodno agencijo za jedrsko energijo.

Predsednik ameriške komisije za jedrsko komisijo Lewis Straus je pozdravil ta »največji mednarodni zbor v zgodovini diplomatskih stikov« in rekel, da bi lahko ta konferenca postala »glas človeštva njegove vestice. Poudaril je, da bi morala ustanovitev agencije za jedrsko energijo pospešiti uporabo te energije v mirnodobne namene na vsem svetu. Poudaril je tudi, da statut te agencije govori o tem, da bi dajali večje količine atomskega gradiva za uporabo v mirnodobne namene namesto za atomske bombe, da bi zboljšali znanstveno delo, zbrali čimveč temeljnih podatkov, od katerih je odvisen napredek človeštva, in da bi deželam, ki same ne morejo proizvajati jedrske

energije, omogočili, da bi se vsaka zase ali pa v sodelovanju s sosedi usposobila za to na način, ki najbolj ustreza njenim potrebam.

Takoj po Strausovem govoru je sovjetski delegat Zarubin predlagal, naj bi povabili na konferenco tudi LR Kitajsko. Njegov predlog so podprli delegati Češkoslovaške, Indije, Indonezije, Cejlona, Afganistana, Ukrajine, Sirije in Jugoslavije.

Vodja jugoslovanske delegacije je veleposlanik Mates je rekel, da je jugoslovanska vlada z obžalovanjem zvedela, da se predstavnik 12 dežel, ki so spomladaj sestavljali statut agencije, niso mogli sporazumeti, da bi povabili LR Kitajsko k sodelovanju na konferenci. »Upali smo,« je dejal, »da bodo na tej v zgodovini največji konferenci opustili prejšnja gledišča. V delu za ustanovitev agencije, kakršna bi morala biti ta, bi bilo sodelovanje dežele, ki ima tako važno mednarodno vlogo in tako veliko število prebivalcev, zelo pomembno. Mi menimo,« je rekel Mates na koncu, »da bi storiła konferenca prav, če bi povabila vlado LR Kitajske k sodelovanju.«

Potem je govoril generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld. Poudaril je, da je čedalje očitnejše, da bi lahko jedrsko energijo uporabljali v mirolnjube namene tako, da bi pomagali ustvariti gospodarske in socialne pogoje, ki bi pripomogli, da bi odstranili mnoge razloge sedanje napetosti in sporov na svetu. Jedrska energija obeta novo industrijsko revolucijo, ki bo

znatno olajšala napredek povsod tam, kjer življenjski standard ljudi nevarno zaostaja za življenjskim standardom v razvitih deželah. Omenil je lansko ženevsko konferenco o jedrski energiji in dejal, da bo ustanovitev napovedane mednarodne agencije »drugi odločni korak na poti k popolni in svobodni uporabi jedrske energije za blaginjo človeštva.«

Na glasovanju, da bi povabili Kitajsko na konferenco, niso vztrajali, ker so mislili, da bi bilo to vendarle še prezgodaj, čeprav se je pokazalo med delegati večje razpoloženje v korist Kitajske. Po mnenju diplomatskih opazovalcev je sinočnja akcija za pritegnitev LR Kitajske na konferenco pokazala, da je v mednarodni skupnosti čedalje močnejša zahteva po ureditvi tega vprašanja, ki pomeni, kakor so poudarili mnogi delegati, oviro v razvijanju mirolnjube sodelovanja med narodi.

Konferenca bo trajala bržčas do konca prihodnjega meseca.

Socialistična internacionala in Suez

Protest francoskih socialistov proti politiki francoske socialistične vlade

London, 21. sept. (AFP). V prostorih Laburistične stranke v Londonu zaseda še drugi dan biro Socialistične internacionala. Vodi ga tajnik Laburistične stranke Morgan Phillips.

Včeraj popoldne so razpravljali o združitvi obeh italijanskih

socialističnih strank in sicer na podlagi poročila posebnega odposlanca Internationale Pierrea Comina. Danes pa so francoski socialisti sprožili izjavo Suez in zahtevali poseben sestanek Internacionala. Na zasedanju so obravnavali tudi stike, ki so jih navezali zadnje mesece voditelji raznih socialističnih strank z voditelji ZSSR.

Glede združitve obeh italijanskih socialistov se je postavil Biro na pozitivno stališče. Po razpravi je izvolil »odbor treh« in mu naročil, naj spremlja razvoj dogodkov in obvešča Internacionalo o procesu združevanja. V odboru so predstavnik Morgan Phillips, Avstrijec Pitterman in Francoz Comin. Predstavnik Biroja je izjavil, da zadeva združitve italijanskih socialistov še zmeraj na nekaterih težavah, predvsem na sindikalnem področju.

Vodilna skupina socialistov pariškega področja pa je poslala zasedanju Socialistične internacionala v Londonu pismen protest proti politiki francoske vlade v sudskega vprašanja. Francoški socialisti poudarjajo, da je »poskus, da bi uporabili silo, nedopusten« in da je »nacionalizacija prekopa docela v skladu s težnjami socialističnih gibanj. Protest so pariški socialisti poslali tudi vodstvu stranke in ministrskemu predsedniku Guyju Molletu s poudarkom, da bi morala francoska Socialistična stranka »dati pobudo za konferenco socialističnih in delavskih gibanj vseh dežel, ki naj bi sprejela priporočilo za »internacionalizacijo vseh pomorskih prekopov ter značnih in pomorskih poti mednarodnega pomena pod vodstvom OZN.«

Tržaško pristanišče in sueški spor

Trst, 21. sept. Čeprav sueški spor za sedaj ni vplival na pristaniški promet v Trstu, pomorski strokovnjaki budno spremljajo razvoj položaja, ki utegne v primeru bojkota ali blokade prekopa močno vplivati tudi na tržaški pristaniški promet.

V primeru bojkota ali blokade Sudeškega prekopa bi utrpelo tržaško pristanišče veliko škodo, ker je precejšen del ladij, ki pristajajo v Trstu, navezan na prehod skozi prekop. Tako so lani zabeležili skupno 316 prehodov ladij na proгах proti Južni in Vzhodni Afriki, Indiji, Avstraliji itd. skozi prekop.

Francoski rudarji stavkajo da bi dosegli zvišanje minimalnih mezd spričo naraščajoče draginje

Pariz, 21. sept. (Tanjug). Okrog 80.000 rudarjev iz Lorene je začelo stavkati, da bi tako podprli zahteve Generalne konfederacije dela po zvišanju delavskih mezd. Prvi val lokalnih stavk je zajel v zadnjih dneh tudi druga francoska industrijska področja. Na področju Seine, Narbona, Besançona in drugod je

včeraj stavkalo iz protesta okrog 10.000 delavcev.

Francoski ministrski predsednik Guy Mollet je nedavno pozval sindikate, naj se vzdržijo stavk, dokler pogajanja o mezdnih zahtevah ne bodo končana. Guy Mollet pa je tudi rekel, da »ni mogoče sprejeti zahteve po splošnem zvišanju plač, ker bi to povzročilo inflacijo. Vlada je zato sklenila blokirati cene in mezde, določene spremembe v korist delavcev pa naj bi bilo moč doseči samo v okviru lokalnih pogajanj.«

Tri vodilne sindikalne organizacije imajo različno stališče do teh vladnih ukrepov. Generalna konfederacija dela se je izrekla za zvišanje življenjskega minimuma za 3000 frankov mesečno ter poziva v tej zvezi delavce na stavko. Katoliški sindikati opozarjajo na provokacijo poujadstov, katerim se je preko organizacij trgovcev na drobno posrečilo doseči podražitev kruha in živil, in zato poudarjajo, da je treba zvišati delavske plače, vendar se še niso izrekli za stavko. Naposled pa smatrajo socialistični sindikati »Force Ouvriere« delavske stavke za »političnega dvojčka poujadistične akcije, da bi tako zadali udarec gospodarski stabilnosti Francije.«

Repatriacija sovjetskih državljanz iz Zahodne Nemčije

Bonn, 21. sept. (Tanjug). Odpravnik poslov sovjetskega veleposlanništva v Bonnu Kudrjavcev je izročil zunanjemu ministrstvu seznam 3013 sovjetskih državljanz, ki žive v Zahodni Nemčiji. Zaposil je za sodelovanje bonnske vlade pri repatriaciji teh ljudi, ki so jih med vojno poslali ni prisilno delo v Nemčijo. Dodal je, da bo kmalu predložil nove sezname teh ljudi.

Zahodnonemški predstavnik je sporočil, da namerava vlada omogočiti povratek vsem sovjetskim državljanom, ki to žele. Teh je kakih 20.000.

Hkrati poročajo, da se je odpravnik poslov zahodnonemškega veleposlanništva v Moskvi Norte obrnil s podobno prošnjo na sovjetsko vlado, da bi olajšala vrnitev nemških strokovnjakov, katerim je potekla delovna pogodba v SZ.

Povečanje hamburškega pristanišča

Hamburg, 21. sept. (AFP) Tu so napravili načrte za razširitev hamburškega pristanišča in regulacijo spodnje Labe. V pristanišču bodo zgradili bazene za potniške in tovorne ladje vseh vrst ter deset pomolov, ob katerih bodo lahko pristajale 30.000 tonske ladje. Menijo, da bo tedaj lahko pristajalo v pristanišču letno okrog tisoč tankerjev.

Strugo spodnje Labe bodo poglobili do 13 m, tako da bo reka postala plovna tudi za največje ladje. Sodijo, da bodo znašali skupni izdatki za ta regulacijska dela okrog 66 milijonov mark.

SOCIALIST BURGER SEZASTAVLJA NOVO NIZOZEMSKO VLADO

Haag, 21. sept. (Reuter). Kraljica Julijana je dala danes mandat za sestavo nove vlade prvaku Socialistične stranke Burgerju. Odkar je pred več ko tremi meseci izbruhnila kriza nizozemske vlade, je Burger že tretji predstavnik Socialistične stranke, ki so mu zaupali mandat.

Z VSEH STRANI SVETA

EGIPT

NA PREKOPU DOVOLJ TEHNIKOVO

Port Said, 21. sept. (AP) Uprava Sudeškega prekopa je pospešila prehod ladij skozi prekop s tem, da je ponovno uvedla tri konvoje dnevno. Tri konvoje so uvedli neposredno po nacionalizaciji, ukinitvi pa so jih 15. septembra, ker ni bilo dovolj osebja.

PRISPEVEK ZA OZN

Kairo, 21. sept. (Reuter) Casopisna agencija za Blizni vzhod je objavila, da je egiptovska vlada sklenila iz svojega blokirane premoženja v ZDA plačati svoj letni prispevek OZN.

ARABSKA POMOČ

Kairo, 21. sept. Agencija za Srednji vzhod (MEN) poroča, da je Sudeška Arabija sklenila za ameriške dolarje kupiti še pet milijonov egiptovskih funtov, da bi tako pomagala Egiptu, da bi povečal svoje dolarske rezerve. Poročilo poudarja, da je Saudska Arabija v zadnjem času dala Egiptu na razpolago skupno 25 milijonov dolarjev.

SVICA

DILOMATSKI STIKI Z BURMO

Bern, 21. sept. (AP) Švicarska vlada je objavila, da je uredila diplomatske odnose z Burmo. Za prvega švicarskega izrednega in opolnomočenega poslanika v Burmi je bil akreditiran dosedanji poslanik v Siamu Erwin Bernart.

FRANCIJA

»MESSAGERIE MARITIME« SI JE PREMISLILA

Marseille, 21. sept. (Reuter) Francoska pomorska družba »Messagerie Maritime«, ki je bila ukazala svoji potniški ladiji »Pierre Lotis, naj na Daljni vzhod pluje okrog Rta Dobre nade,« je spreminila ta sklep, tako da bo ladija, kot običajno, plula skozi Sudeški prekop.

ITALIJA

NEAPELJI IN GENOVA TER SUEŠKI SPOR

Rim, 21. sept. (AP) Ministrstvo za trgovinsko morarstvo je objavilo, da je več italijanskih pristanišč »resno prizadetih zaradi sudeške krize. Posebno škodo trpi neapeljsko pristanišče, kjer se je promet znatno skril, ker pošiljajo mnoge tuje družbe zdaj svoje ladje okrog Rta Dobre nade. Nadaljevanje sudeške spora bi povzročilo Neaplju veliko škodo in tudi Genova bi bila gospodarsko hudo prizadeta.«

INDIJA

VOHUNSKA AFERA

New Delhi, 21. sept. (AP) Indijska policija je aretirala nekega izmed službenec zunanje ministrstva, oboževalca, da je ukradel zaupne dokumente. Dokumenti se nanašajo na korespondenco med indijskim predsednikom Nehrujem in egiptovskim predsednikom Naserjem o sudeškem problemu. Aretirani službenec je izročil ukradene dokumente tujim

agentom. Aretirali so tudi njegovo ženo, ki je skušala sežgati izvirne ukradene dokumente.

FILIPINI

TAFJUNI

Manila, 21. sept. (AP) Filipine so zajeli hudi tajfuni in povzročili škodo, ki je dosegla cenjo na 13 milijona dolarjev. V neurju sta ubita dva Filipinca, 12 pa je bilo poškodovanih. Močan veter in naltvi so ponekod razdejali tudi železniške proge, znatno so pa bile poškodovane tudi telefonske in telegrafске naprave.

ZDA

STAVKA V ŽIVILSKI INDUSTRIJI

Chicago, 21. sept. (Reuter) 25.000 delavcev, zaposlenih v tovarnah mesnih konserv, je začelo danes stavkati, ker predstavnik sindikatov in delodajalcev niso dosegli sporazuma o zvišanju mezd.

POBUDA ZA SODELOVANJE Z ZSSR

Washington, 21. sept. (Reuter) ZDA so dale pobudo za sodelovanje z ZSSR v raziskovalnem delu na Severnem tečaju. Ameriška in sovjetska letala naj bi izmenoma letala med Nomo, Aljasko in Murmanskom od marca do septembra 1957, ko je arktično področje najbolj osvetljeno. Snamala naj bi tudi ledeni vrh na tečaju. Ta predlog so poslali sovjetski vladi v okviru priprav za mednarodno proslavo geotičnega leta.

Naša gradbena operativna se bori za delo

V pomankanju dela so šla nekatera gradbena podjetja pod ceno

Letos je naše gradbeništvo zašlo v dokaj težaven položaj. Z zveznim družbenim planom za leto 1956 je bilo določeno zmanjšanje obsega gradbenih investicij v primerjavi z letom 1955 za 57 milijard dinarjev ali za 15%, kar gre predvsem na račun manjšega obsega kapitalne graditve, medtem ko je planirano nespremenjen obseg investicij za stanovanjsko in komunalno graditev. Letošnje težave gradbenih podjetij pa lahko le v manjši meri pripisemo temu zmanjšanju obsega gradbenih del oziroma spremembam v strukturi gradbenih investicij.

Nastale težave so bolj posledica občutne zakasnitve pri sprejemanju družbenih planov, kar je imelo za posledico tudi zakasnitve pri dodelitvi sredstev in pri izdelavi investicijskih elaboratov. Vsem tem spremembam pa se investitorji, projektanti in gradbena operativna niso pravočasno prilagodili, kolikor so imeli za to možnosti.

Vsi ti momenti so letos za skoraj šest mesecev paralizirali poslovanje velikega dela gradbenih podjetij. Posledice zastoja pa so prišle do izraza v poptreni konkurenčni borbi med gradbenimi podjetji na licitacijah. Kolikor je večja konkurenca med podjetji pripomogla k oblikovanju nižjih in realnejših cen, je ta razvoj gotovo pozdraviti. Vendar so šla mnoga gradbena podjetja s svojimi popusti tudi pod lastno ceno, samo da si zagotovijo delo. Tako bodo podjetja v nekaterih primerih dela zaključila s precejšnjo izgubo, trpela pa bo tudi kvaliteta del.

V zgornji Vipavski dolini se z živinorejo lahko ponašajo

V zgornji Vipavski dolini imajo priznano najboljšo plemensko živino sivorjave pasme. Na območju kmetijske zadruge Ajdovščina je tudi zelo visoka molznost krav, saj znaša letno povprečje 3075 litrov mleka na eno rodovniško kravo, kar je skoraj za 70 litrov več, kot je okrajno povprečje na Gorškem.

Pretekli teden so se v hotelu »Planika« v Ajdovščini zbrali na sestanku, ki ga je sklicala okrajna poslovna zveza, vsi molzni kontrolorji iz zgornje Vipavske doline, da bi se pogovorili o licenciranju plemenjakov, kakor tudi o pripravi na plemenski živinski sejem, ki bo oktobra letos v Ajdovščini. Ta sejem je že zdavnaj dobil širši značaj, saj prihajajo nanj kupci iz vseh republik.

Iz zgornje Vipavske doline so odprnili tudi 7 glav izbrane živine na mednarodno živinorejsko razstavo v Novi Sad. Prav tako so se zmenili o odkupu 40-45 plemenskih telic sivorjave pasme, ki jih bodo izvozili v Grčijo. Vsa ta dejstva po sebi dovoščajo zgovorno poudarjajo, da si v zgornji Vipavski dolini prizadevajo za vzgojo dobre živine, ki je pridobila sloves

Morskega psa je ujel na trnek

Franc Stibilj je ujel te dni trideset metrov daleč od koprškega mestnega kopališča mladega morskega psa, dolgega 90 cm. Ujel ga je na trnek, ko je lovil druge ribe. Letos so se morški psi v severnem Jadranu precej razmnožili in so jih ujeli okrog deset. Gre pa za manjše morske pse, ki kopalcem niso nevarni.

Vencelj Perko — petdesetletnik

Včeraj je praznoval petdesetletno rojstvo zaslužni borec za pravice delovnega ljudstva too Vencelj Perko, direktor podjetja »Teole« v Ljubljani.

Rodil se je leta 1906 na Slovenskem Javorniku v delavski družini. Zaradi bede v družini in očetove smrti si je moral sam služiti kruh že s trinajstim letom. Tako je bil najprej zaposlen kot delavec pri raznih gradbenih podjetjih na Jesenicah in Blejski Dobravi, od leta 1928 do 1937 pa je bil v Železarni na Jesenicah kovinostrojar. V napredne delavske organizacije se je vključil leta 1921 in je od leta 1924 dalje aktivno delal v sindikatu Zveze kovinarskih delavcev Jugoslavije, v delavskih kulturnih društvih »Spoboda« in pozneje »Enakost«, dalje v športni organizaciji »Kovinar«, bil pa je tudi glavni delavski zaupnik v Železarni na Jesenicah. V stari Jugoslaviji je bil na listi slovenskega delovnega ljudstva izvoljen za župana v Koroški Beli. Bil je tudi član Bratovske skladnice in eden izmed organizatorjev stabilne stabilnice na Jesenicah leta 1936. Leta 1932 je bil sprejet v članstvo KP, leta 1937 pa je bil delegat na ustanovnem kongresu KPS na Čebinovem. Zaradi svojega političnega delovanja je bil večkrat kaznovan in zaprt.

Maja 1941 so ga zaprli Nemci, že avgusta istega leta pa je iz zapore pobegnil o partizane, kjer je bil do osvoboditve. Med narodnoosvobodilno vojno je imel razne funkcije: med drugim je bil član odseka za agitacijo in propagando pri SNOS in delegat zbora odposlancev Kočevskega zbora leta 1943.

Po osvoboditvi je bil prvi predsednik GO enotnih sindikatov Slovenije in član Glavnega odbora OF Slovenije. Za svoje delo je bil odlikovan z Redom bratstva in enotnosti II. stopnje.

družbeni plani. Ko pa le ni bilo gradbenih del, so šla nekatera podjetja na licitacije za vsako ceno. To nam potrjujejo veliki popusti, ponudeni pri licitacijah. Zbrani podatki, ki se nanašajo na licitacije za 66 objektov v Sloveniji v vrednosti okrog 2 milijard dinarjev, nam kažejo, da so bila dela v vrednosti 301 milijon dinarjev izlicitirana s popustom nad 30%, dela v vrednosti 1004 milijone dinarjev s popustom od 20 do 30%, dela v vrednosti 602 milijona dinarjev s popustom 10 do 20% in dela v vrednosti 100 milijonov dinarjev s popustom pod 10%. Tista gradbena podjetja, ki so šla s popusti predaleč, bodo le težko nadomestila izgubo, ki jim preti zaradi prenizke izlicitirane cene.

Značilen je bil primer licitacije za gradnjo železobetonskega cestnega mostu čez Savinjo pri Celju v predračunski vrednosti 67 milijonov dinarjev. Pri tej licitaciji je šest ponudnikov stavilo ponudbe s popusti od 16 do 35%. Sele v zadnjem času se je položaj na trgu gradbenih del nekoliko umiril, četudi še ni normalen. Na licitaciji, ki je bila te dni pri Zavodu za stanovanjsko graditev v Ljubljani za gradnjo dveh stanovanjskih blokov po 51 stanovanj v skupni predračunski vrednosti 227 milijonov dinarjev, so se popusti gibali od 11,8 do 20,7% predračunske vrednosti. Poseben problem so še nedovršeni objekti iz leta 1955, kjer se gradnja letos ne nadaljuje. Teh je v Sloveniji 72 z vrednostjo že izvršenih del v višini 1222 milijonov dinarjev (od tega odpade na objekte kapitalne graditve 790 milijonov, na stanovanjske objekte pa 276 milijonov); za dovršitev teh objektov pa je potrebnih še 821 milijonov dinarjev.

V borbi za dela so se podjetja zlasti v Srbiji, Bosni in Makedoniji letos posluževala tudi nedopustnih in nelegalnih metod konkurence, izkoriščajoč slabosti programov in slabo pripravljene dokumentacije. V Srbiji se je v prvem polletju pri polovici vseh licitacij gibal odstotek popustov med 25 in 50%, pri eni šestini licitacij pa celo nad 50%. Posledice takega licitiranja za vsako ceno se šele v manjši meri kažejo v polletnih bilancah. Navzlic temu je v prvem letošnjem polletju od 21 anketiranih podjetij v Srbiji šest podjetij že izkazalo izgubo 119 milijonov dinarjev, medtem ko lani nobeno podjetje ni delalo z izgubo. V Bosni in Hercegovini, kjer so podjetja v borbi za naročila šla na licitacijo prav tako s popusti do 50%, je moralo Zdru-

Naše čebelarstvo in izvoz

Letos postavljajo individualni proizvajalci pa tudi zadruga pretirano visoke cene

Ce se postavimo na stališče, da napreduje čebelarstvo le tedaj, kadar raste število čebeljih družin, potem bi morali reči, da po vojni na tem področju nismo mnogo napredovali. Vendar pa bi bilo takšno obravnavanje našega čebelarstva napačno in krivično. Čeprav je ostalo število panjev v primerjavi s predvojnimi stanjem skoraj nespremenjeno, je bil vendarle dosežen pomemben napredek v organizaciji čebelarstva in izvozu medu.

Pred vojno je bil dosežen največji izvoz medu leta 1926, ko so prodali naši čebelarji na tujih tržiščih 101.000 kg medu. Največ ga je uvozila Avstrija. Vse do leta 1934 se je sukal izvoz okoli 20 ton letno, naslednja leta pred vojno pa je močno padel. Po vojni smo do leta 1953 izvozili povprečno 120 do 200 ton medu na leto, leta 1954 pa je dosegel izvoz rekordno številko 1.329.000 kg.

Značilno je, da je začel izvoz naraščati po letu 1954, ko je bilo ustanovljeno v Ljubljani podjetje »Medex«. To je sedaj edino specializirano podjetje za izvoz čebelarstvih izdelkov v državi, čeprav je res, da se ukvarjajo z izvozom medu tudi nekatera sadjarska in podjetja za promet z živino. Naš med je postal tako v zadnjem času pomembno izvozno blago, zlasti če ocenjujemo ta izvoz z vrednostnega vidika. Leta 1954, ko smo si šele utirali pot na zunanja tržišča, smo dosegli povprečno ceno 314 dolarjev za tono. Naslednje leto smo dobili za tono medu že 367 dolarjev, medtem ko je letošnja cena že daleč presegla 400 dolarjev za tono. S tem se je Julslavija hkrati z Grčijo uvrstila glede dosežene višine cene za med na prvo mesto.

Ta dejstva kažejo, da je moč tudi v kratkem času doseči s skrbno obdelavo nekega blaga, s pravilnim sortiranjem, čiščenjem in skrbnim embalaranjem ugodne rezultate in se uveljaviti na tujih tržiščih vzlic temu, da je ostra konkurenca tako v svetovnem kot v evropskem merilu. Naš izvoz je usmerjen največ v države Srednje in Zahodne Evrope. Glavni odjemalec je Zahodna Nemčija, ki je tudi sicer največji uvoznik medu na svetu. Tako je leta 1953 uvozila kar 20 milijonov 373.000 kg medu, čeprav ga je to leto sama pridelala 12 milijonov kilogramov. (Kot primerjavo naj navedemo, da smo pojedli lani v Sloveniji komaj 150.000 kg medu.)

Jugoslavija ima velike možnosti za nadaljnji razvoj čebelarstva, ki pa so žal le slabo izkoriščene. Državna posestva in kmetijske zadruge so doslej posevčale vse premožnosti povečanju proizvodnje medu. Devizni sistem zlasti v letu 1954 in veliko pomankanje medu po svetu tudi še leta 1955 sta ustvarila med mnogimi podjetji psihozo, da se pri izvozu medu brez posebnega prizadevanja lepo zaslužijo. Negativne posledice takšnega gledanja so se pokazale letos, ko postavljajo naši individualni proizvajalci kakor tudi zadruga v večini primerov pretirano visoke cene. Tako izvažajo trenutno Madžarska med približno enake kakovosti, vendar 100 dolarjev ceneje pri toni kot naša izvozna podjetja, ki jih silijo tako visokim cenam prav nerazumljiv položaj na domačem tržišču. Čeprav se zaloge kopičijo in je opaziti zastoj v prodaji, proizvajalci še ne kažejo nobene pripravljenosti, da bi znižali cene.

GRADBENA DEJAVNOST V TRBOVELJSKEM OKRAJU

357 novih stanovanj

Največ novih stanovanj so lani zgradili v Brežicah in Vidmu-Krškem — Vrednost letosnje gradbene proizvodnje je za okoli 45% manjša kot je bila lanska

Ko letos potujete po trboveljskem okraju, od Zagorja do Brežic, vidite sicer še celo vrsto odprtih gradbišč. Nekatera so deloma oživila, druga pa so mrtva malone že vse leto. Večina teh odprtih gradbišč je še iz lanske gradbene sezone, ki je bila prav živahna in se je bila raz-

Novo stanovanjske hiše v Vidmu, kjer stanujejo delavske in nameščenske družine iz tova rne celuloze in roto papirja.

priliko premogovnika v Trbovljah in Zagorju ter tovarna celuloze in roto papirja v Vidmu-Krškem.

Primerjava med gradbeno dejavnostjo in njeno vrednostjo v prvem lanskem in prvem letošnjem polletju prča o tem, da je gradbena dejavnost letos precej manjša, kot je bila lanska. Medtem ko je znašala vrednost kapitalne izgradnje v lanskem polletju 998 milijonov, je padla letos na 632 milijonov. Se občutnejši pa je padec v gradnji družbenega standarda, ki je kar za 64 odstotkov manjši od lanskega ter je znašal vrednostno za letošnje prvo polletje samo 136 milijonov. Skupna vrednost kapitalne izgradnje in izgradnje družbenega standarda pa je v primerjavi z lanskim prvim polletjem manjša za dobrih 45 odstotkov. Prav zanimivo so tudi podatki o izvršenih učinkovitih delovnih urah, vloženih v gradbeno dejavnost. Medtem ko je v lanskem pol-

Razprave o ureditvi krajevnih cest

V vasi Suhadol pri Ločah v konjski občini je bil pred kratkim sestanek prebivalcev tega kraja. Razpravljali so o ureditvi krajevnih cest. Rešitev tega problema je v tem, da tisti, ki ceste uporabljajo, nekaj prispevajo. Seveda pa bo nekaj prispevala tudi občina.

Večja proizvodnja in znižanje cen

Sklep sevnjskih kopitarjev ob 70-letnici podjetja in 6-letnici delavskega samoupravljanja

11. junija 1945 se je iz dimnika Kopitarne v Sevnici začelo znova kaditi; takrat že skoraj 60 let staro podjetje je zadihalo z novimi silami in začelo dajati na trg iz leta v leto več kopit, napejčev in različne lesne galanterije. Povečane zahteve po vojne industrije obutve so postavljale pred edini slovenski in najstarejši jugoslovanski kolektiv kopitarjev čedalje večje zahteve, odlična kakovost sevnjskih kopit in napejčev pa je poirtvovalnim delavcem Kopitarne hitro odprla pot tudi na svetovni trg. Število zaposlenih je naraščalo, z novimi stroji pa je kolektiv zasedel tudi zadnji kotiček v že tako prenatrpanih prostorih tovarne, ki se je več kakor pol stoletja razvijala brez vsakega pravega načrta. V zadnjih letih je postalo delo v nekaterih oddelkih Kopitarne že kar nemogoče in le skrajno poirtvovalnem delu kolektiva in njegovega tehničnega vodstva gre zahvala, da je proizvodnja v takih pogojih še rasla, prav tako pa tudi kakovost izdelkov. Če dodamo še, da predstavljajo osnovna sredstva v Kopitarni danes komaj 23 odstotkov rekdanje nabavne vrednosti in da je skoraj celoten obrat zastarel in dotrajal, navzlic temu pa je podjetje vsako leto preseglo svoj plan, potem gornja ugotovitev in priznanje res ne potrebuje dokazov.

Prvi objekt, postavljen v Kopitarni po dobro premišljenem načrtu, je novi oddelek za izdelovanje pet in galanterije. V svetli in prostorni dvorani brnijo obdelovalni stroji, na katerih bodo delavci že letos izdelali približno 300 odstotkov več lesenih pet kakor lani. Prestavitve strojev je olajšala delo tudi v starem posloplju tovarne, izdelovanje pet, lesov za skornje in galanterije pa bo podjetje znatno omogočilo dvigniti odstotek izkoriščanja lesa. Po zaslugi sevnjskih kopitarjev in sorodnih obra-

Popis delovnih mest v jeseniški železarni

V jeseniški železarni so začeli popisovati preko 2400 delovnih mest za neposredne proizvajalce in uslužbence. Ta popis mora biti opravljen do 1. decembra. Potrebovali ga bodo za sestavo novega tarifnega pravilnika in spopolnjenega organizacijskega celotnega poslovanja v kolektivu, prvenstveno pa si žele člani kolektiva, da bi bil ta popis delovnih mest najboljša osnova za pravilno nagrajevanje delovnih ljudi po učinku dela. V železarni jeseniške so začeli tudi invajati metodo PIV, t. j. praktičnega izobraževanja vodilnih uslužbencev. Vodilni uslužbenec redno obiskuje tečaj PIV, da se seznanijo s pravilnim odnosom med njimi in neposrednimi proizvajalci. Uprava železarne in organi samouprav-

Tečaj za delavce

V tovarni kovanega orodja v Zrečah pripravljajo posebne tečaje za kvalificirane in visokokvalificirane delavce v podjetju. V tovarni je namreč zaposlenih precej sicer že starih delavcev, ki opravljajo različna strokovna dela, nimajo pa še potrebnih izpitov. Podobno pa je tudi z mladimi,

Pripombe k osnutku zakona o upokojitvah

V nekaterih sindikalnih organizacijah mariborskega okraja so začeli razpravljati o osnutku zakona o upokojitvah. Bolj podrobno je osnutek preštedirala posebna komisija, ki sta jo sestavila Okrajni sindikalni svet in Okrajni zavod za socialno zavarovanje Maribor. V komisiji sta zastopani obe ustanovi s enakim številom članov, da bi upoštevali koristi zavarovancev in zavoda v enaki meri. Po razpravi z zastopniki delovnih kolektivov je komisija sestavila pripombe, ki obsegajo 32 členov.

Tečaj za delavce

V tovarni kovanega orodja v Zrečah pripravljajo posebne tečaje za kvalificirane in visokokvalificirane delavce v podjetju. V tovarni je namreč zaposlenih precej sicer že starih delavcev, ki opravljajo različna strokovna dela, nimajo pa še potrebnih izpitov. Podobno pa je tudi z mladimi,

»BALLET THEATRE« v Jugoslaviji

VTISI IN DOŽIVETJA

Ljubljana je bila tokrat resnično prikrajšana za veliko in svojstveno umetniško doživetje, ko ni imela prilike videti newyorškega baletnega ansambla »Ballet Theatre«. »Ballet Theatre« je nedvomno edinstveno plesno telo, ki obvlada na enaki umetniški visini stara standardna klasična dela, ki so temeljni preizkus slehernega velikega baletnega ansambla, kakor tudi izrazito moderne stvaritve in to vse stillo čiste brez kakršnega koli kompromisa. Vsaka točka programa je bila svojstveno doživetje, ker se je povsem razlikovala od druge. Nikjer ni bilo nikakega ponavljanja. Večina solistov in zborov obvlada tako klasično tehniko kakor moderno, ki je tu sicer še vedno grajena na klasični, vendar silno sproščena. Opazijo se vplivi, ki so vplivali na to sproščenost, zlasti vpliv čiste moderne umetnosti, n. pr. črnih plesov, ameriških folklornih elementov, ki kljub vsej civilizaciji še nekje obstajajo, in drugi. Vendar izzveni vse skupaj čisto njihovo — ameriško. V vseh modernih delih je v funkciji prav celo plesalčovo telo, in so zlasti še gornje telo, roke in glava sproščeni do neverjetnih možnosti.

»Ballet Theatre« je bil osnovan l. 1940 in zadnja leta stalno nastopa s svojimi celovečernimi programi v Metropolitanu operi. Je tudi silno plodovito plesno telo, saj ima v svojem stalnem programu kar 17 samostojnih plesnih stvaritev, in sicer od stare klasike (»Giselle«, »Labodje jezero«, »Fokinove »Sylphides«) preko del, ki združujejo klasiko in moderno, kot je n. pr. Jeroma Robinsa »Medigra«, do izrazito modernih psiholoških plesov (n. pr. »Tramvaj želja« po drami Tennessee Williamsa) ali lahkih drobni modernih stvaritev, skozi katere zaveže z vso močjo duha Amerike, n. pr. Jeroma Robinsa »Fancy Free« ali Agnes DeMille »Rodeo«, ki je grajen na nekaki ameriški folklorni bazi.

Od zgoraj imenovanih 17 del jih je prikazal »Ballet Theatre« v Jugoslaviji 7 (Zagreb, Beograd). Tako smo se srečali z »Giselle« — že nad 100 let stari izrazito romantičnim baletom, za katerega je napisal scenarij Theophile Gautier po neki Heinejevi temi, po glasbi A. Adama pa koreografiral Coralli. Kljub starosti in izrazito romantično-sentimentalni vsebini je to čudovita plesna poema, posebno še, če jo izvajajo taki solisti, kot sta bila Nora Kay kot Giselle in Erik Bruhn kot Albreht. Nora Kay smatrajo Amerikanci za največjo svetovno plesalko-tragedijko. Pravijo, da je Nora Kay v plesni umetnosti to, kar sta bili Eleonor Duse in Sarah Bernhardt v igralski. Zal smo jo Jugoslovani videli samo v »Giselle«, kjer ni imela toliko prilike razviti vse svoje plesnodramatske kvalitete, kot bi to n. pr. v »Tramvaju želja«, kjer ples vloga Blanche Dubois. Vendar nam bo tudi kot Giselle ostala nepozabna, ker je plesalka, ki ne združuje v sebi samo tega, kar mora imeti sleherna plesalka — plesni »šarm«, lahkotnost, gracioznost, suvereno obvladane tehnike, itd. — ne, ampak še mnogo več. Nora Kay je plesu z vsem svojim bistvom predana, v njem živi in diha, njen ples je ena sama poglavljenost in poduhovlje-

nost. Zaradi tega izžareva iz nje tudi neka posebna toplina.

Videli smo ples Črna laboda in princa iz III. dejanja Čajkovskega »Labodjega jezera«. V tem pas de deux sta se nam predstavila dva izrazito klasična plesalca — Rosella Hightower kot Črna laboda in že omenjeni Erik Bruhn kot princ. Rosella Hightower je plesala zadnja leta v pariškem izrazito klasičnem ansamblu Marquis de Cuevas in žela veliko priznanje vseh pariških kritikov. Njen Črna laboda je za blestel v vsem potrebnem ognju in temperamentu in nam bo ostal v spominu zaradi njenega izredno suverena tehničnega obvladanja tega težkega parta tako, da je stala popolnoma nad njim in se z vsem skupaj le še poigravala. Še bolj nas je zadržal Danec Erik Bruhn, in sicer ne samo s fenomenalno klasično tehniko, ampak predvsem z izredno prefinjenostjo, eleganco in ekspresivnostjo.

Scena in igra newyorškega »Ballet Theatre«

Srečali smo se s Fokinovimi »Sylphides«, ki so bile njegovo prvo veliko koreografsko delo in predstavljajo neke vrste malo revolucijo v razvoju klasičnega baleta. To je bilo pa tudi prvo delo, s katerim se je predstavil leta 1940 »Ballet Theatre« in ki ga je prav z njim pripravil še Fokin sam. Torej smo ta balet čistega lirizma — izraz razpoloženja, ki ga vzbudi Chopinova glasba — videli v čisto originalni obliki.

Most med klasiko in moderno je sestavljalo dvoje del: Čajkovskega »Trio« po koreografiji Johana Tarasa in že imenovanega Jeroma Robinsa »Medigra« po glasbi Mortona Goulda. Čajkovskega »Trio« je polzkuš, kako z izključno glasbenim delom vskladi ples, ki mora biti enako močan kot glasba. Osnova je bil klasični balet, vendar sproščen. Moram priznati, da je bilo to delo od vseh prikazanih najslabše, ker je v njem — razen v nekaterih zelo lepih momentih — prevladovala glasba. Veliko bolj zanimiva je bila »Medigra« — kratek balet v štirih stavkih, ki je osnovan na klasičnih baletnih korakih, njegova vsebina pa je povzeta iz sodobnega ameriškega življenja. Povsem svojstveni sta bili dve izrazito moderni deli, ki pa se med seboj zopet razlikujeta. Ples Agnes DeMille »Rodeo« po glasbi Aarona Coplanda je

grajen na folklorni bazi. Zgodba je sicer preprosta, vendar mestoma zelo duhovita in prikazuje drobce iz cowbojskega življenja. Tu se v silno sproščenem gibanju prepletajo gibi jahačev in krotilcev divjih konj s preprostimi farmarskimi plesi. Od tega zopet popolnoma drugačen je Jeroma Robinsa »Fancy Free« po glasbi

Oba deli sta plesno dognani in plesno izvedeni. Sleherni najmanjši, pa tudi najobčajnejši gib telesa, glave, roke, pogleda, gib, ki ga v življenju vsak dan srečujemo in tudi sami delamo, je bil do kraja izplesan. Tu se popolnoma sproščeno in nevezano prepletajo najpreprostejši gibi s neverjetnimi tehničnimi spretnostmi, seveda vse v okviru izredne izrazne moči.

V vseh teh štirih delih sta bila od moških solistov najmočnejša John Kriza in Scott Douglas, ki sta po vsem svojem bistvu izrazita moderna karakterna plesalca, vendar plesata tudi v čisto klasičnih delih.

Od solistk nas je posebno navdušila s svojo izredno karakterno močjo in temperamentom ter izredno sproščeno obvladano Annabelle Gold kot kraljica pastirica-jahačka v »Rodeo«. Zanimiva je bila tudi Christine Mayer, ki je uspešno nastopala kot solistka v vseh omenjenih sedmih delih.

Če je v vseh klasičnih delih prišel do izraza številčno močan in lepo vsklajen ženski zbor, je v modernih zablestel predvsem moški. Ves zbor in solisti še posebej so nas pritegnili tudi s svojo neposrednostjo in človek bi rekel tudi skromnostjo in prirodnostjo. Nikjer ni bilo nikake pretiranosti.

Scenarija in kostumi, ki so bili posebno v modernih delih preprosti, so se stillo ujemali v vseh prikazanih delih.

Gostovanje »Ballet Theatre« nam ni omogočilo samo to, da smo lahko videli stara klasična standardna dela v eni izmed najboljših izvedb, ampak nam je prav to gostovanje potrdilo, kako se da tudi s plesom, in sicer predvsem z modernim, umetniško prikazati drobce iz vsakdanjega življenja v vsej realnosti in kako lahko tudi skozi tak ples zadnja duha — karakter neke dežele, čeprav ta ples ni prepleten zgolj s folklornimi elementi.

Ziva Kralgher

IZ MODERNE GALERIJE:

Oton Postružnik: Nora žena

ŽAREK V FILMSKI SIVINI

Po večtedenskem deževnem vremenu se človek razveseli že prvga sončnega žarka, čeprav je še tako medel in slaboten. Tak žarek je v sivem ljubljanskem filmskem sporedu angleška kriminalna »Vlakci vozijo mimo«. Da ne boste razočarani, vas že vnaprej opozarjam, da film ni kdo ve kako duhovito zapleten ali napev — o umetniških kvalitetah seveda ne more biti niti govora — ob »Asfaltini džungli« ali »Dvojni oči« bi se nam bržkone zdel celo manj kot povprečen. Za literarno predlogo, istoimenski roman znanega pariškega pisatelja kriminalca Georgesa Simenona ni dosti več kot sprotno napisana zgodba o človeku, ki je vse svoje življenje gledal vlake, ki so vozili mimo, dokler se ni nekega dne zaradi golega slučajja napotil na dolgo pričakovano potovanje v Pariz, kjer bi skoraj postal zločinec. Film se odlikuje po imenitni igri, zlasti glavnega junaka, in po lepi barvni fotografiji.

»Bobni čez reko« je v svoji zvrsti bržčas prav tako dober film kot »Vlakci vozijo mimo«, le da smo se kavbojk v zadnjem delu že naveščali, medtem ko so kriminalke bolj redko na sporedu naših kinematografov. Kaj več kot to, da pohlavalno smemca in igralca Murphyja ter očitamo scenarij, da je njegova zgodba na klasično podoben po vseh zapletih, črno-belih likih in nepogrešljivih indijancih vsem povprečnim kavbojkom, se o filmu »Bobni čez reko« ne da povedati.

Zarko Petan

Dopoldan v Državnem arhivu

ZAPIS NA ROB ARHIVSKEGA TEDNA

Priznam: nikoli, ne ob grdem ali lepem vremenu in v nobenem letnem času ni dosegal še ni padlo na pamet, da bi obiskal Državni arhiv. Tudi sem bil sveto prepričan, da po tej ustanovi ne bom nikoli krotil in strejel svojih poklencih radovednosti. Toda pride nekaj in človek zavije tja, kamor kot sovražnik sistematičnega vztrajnega dela najbrž ne bi nikoli zavil. In te dni je prišla taka stvar, namreč: Arhivski teden.

Nisem se dobrodu vstopil v nekdanjo hišo znamenitega jezuita Gruberja, kjer je danes Državni arhiv, že to me spregledali. Ko sem povedal, kaj sem, ne da bi utegnil še dodati, čemu sem jih obiskal, sem jih takoj dobil: Ana, pač arhivski teden! No, da, pravzaprav teden kot bosanska ura — arhivskih stikinjast dni.

Toda odkar se je nekako slabo začelo, je šlo kasneje vse kakor po maslu. Zdal, ko je ta nepredvideni obisk za mano, vidim, da ura, prebita v septembrskem sončnem dopoldnevu v tistem znamenitem dopoldnevu Državnega arhiva, ni bila vržena v prazno. In to zaradi samih državnosti in znamenitosti, ki jih hranijo, zaradi ogromne zbirke virov za znanstveno delo ter tudi zaradi ljudi, ki vse po osvojitvi, ko je bil 3. oktobra 1945 arhiv ustanovljen, delujejo v njem z vso ljubeznijo in vnemo. Prava stvar je je to drugo bolj prizadeto: današnji ravnatelj, tovariša Maček, in nekateri drugi, so pri Zavodu že od začetka. In vendar: do leta 1953 ni bilo ne dovolj ljudi ne sredstev ne prostorov. Arhiv se je stiskal v Narodnem muzeju, se selil v Kazino in nato na Levstikov trg. Šele tu so

sedaj dani najosnovnejši pogoji za organizirano sistematično delo. Za delo, ki ga nikoli ne zmanjka, ki ne more biti nikoli končano. Pravo Siziifovo delo. Morda je prav zato bil ta obisk zame majhno doživetje, doživetje, ki vzbuja množico asociacij, primer, pomislekov, a hkrati tudi voljo.

S tovariščico Smoletovo, ki je bila med vodilj po prostorih arhiva, hodiva iz sobe v sobo. Pripoveduje o vsem, kar je najbolj važno. Imena, naslovi, letnice. Prilobno beležim v beležnico, a vendar, polovica podatkov gre mimo. To in tam ujamem znano ime, ki me odvrne od zavzetega strmenja v skladovnice, skladišča, skladišča, postavljene povsod, kjerkoli je le količikaj prostora. Soba za sobo, vse so nuprane od stropa. Toda vse je urejeno, označeno in pregledno. Od rokopišne zbirke (tu hranijo čudovito Dizmovo kroniko z barvnimi iluminacijami, Pirronjeve načrte utrdbe Vojne krajine in rokopiše Brečerna, Stritarja, Levstika, Cankarja, pa tudi starejših Zois in Vodnika), grafičnih arhivov (tu je Zoisov arhiv, Erbergov arhiv, v katerem je najti nekaj Čopove korespondence, Doiski arhiv itd.), zbirke patentov, odlokov iz Terezijanske dobe, vsi trije katastri, plemiški kataster, fužinske knjige za podletitve rudokopov, od arhiva kranjskih deželnih stanov, zemljiške odveze, arhiv stare jugoslovanske uprave, sodnih spisov ljubljanskega sodišča (od leta 1814 dalje), arhiva Trgovske in obrtne zbornice (1852-1945) do listin in mikrofilmovskih posnetkov gorjskega stanovskega arhiva in drugih dokumentov s področja Goriske, ki so jih dobili brez-

plačno po dogovoru z Italijo. Skladovnice, skladišča. Polne, natrpane sode. Bežno sem cikal na ogromnost tega materiala, toda dobil sem kaj kmalu odgovor, ki me je znova presenetil:

»Tu imamo samo piko tretjino vsega. Dve tretjini dokumentov ležita po raznih skladiščih, tako v Cankarjev ulici št. 5 in 11, Zupaničevi ulici, v kleti Narodnega muzeja in v kleti Kazine.«

»Torej pomanjkanje prostora?«

»Da. Še vedno je zelo peneče. Zlasti je težko z materialom, ki je v Cankarjevi ulici. Ta je že prišel gniti. To so razni sodni spisi in zemljiške knjige. Pa tudi drugače je položaj precej neurejen — arhive za znanstveno delo je mogoče uporabljati le nekako do leta 1950. Kasnejši virov ni mogoče dobiti, ker leže po kletih, te pa so nabile polne do stropa. Proučevanje narodne, gospodarske in druge zgodovine za 19. stoletje zato ni mogoče in smo zaradi tega v nemajhnih skrbeh. Izjemni so samo viri za proučevanje koroskega plebsitca in obdobje narodne viade leta 1915 do 1919.«

»Pred časom je bilo slišati o neki gradnji za novo poslopje Državnega arhiva.«

»Z gradnjo se ni nič. Dolocen je samo prostor ob Aškercovi cesti. Skupščina pa je odobrila pripravo načrtov. Kljub precejšnemu razumevanju pa bo treba še dokaj let čakati na novo poslopje. Za sedaj pa bi najpo potrebi kakšen začasen provizorij, da rešimo material, ki je po kletih v veliki nevarnosti.«

JUBILEJ SLOVENSKEGA UMETNIKA V PARIZU

VENO PILON

šestdesetletnik

Ravno pred 60 leti se je dne 22. septembra 1896 v Ajdovščini rodil furlanskemu očetu in materi Vipavski sin Veno. Že na srednji šoli, ki jo je obiskoval v Gorici in končal prav ob začetku prve svetovne vojne, je pokazal ne le zanimanje za likovno ustvarjanje, temveč tudi nenavaden risarski in slikarski talent. Preden se je mogel posvetiti umetnostnemu študiju, ga je zgrabila vojna vihra. Na gališki fronti je bil

ujet in preživel dobra tri leta v vojnem ujetništvu na Ruskem, dočkal tam veliko revolucijo, se sam vključil v umetnostno-uzgojno delo, namenjeno izobraževanju ljudstva in se naposled vrnil domov, kjer se je kot vojak udeležil pohoda na Korosko.

Tako je prišlo, da je razmeroma kasno, odšel na akademijo v Pragi, tam študiral nekaj let, nato pa nadaljeval nauke v Florenci. Vmes je potoval po svetu in se izobraževal. Nato se je za več let ustalil doma v Ajdovščini in neutrudno ustvarjal, dokler ga ni zvalil Pariz. Odšel je tjakaj, se palogoma udomačil na Montparnassu, tam pognali korenine, tako da bi bil danes ta dan, po skoraj treh desetletjih, že pravi pravi Parižan, da ni ostal vselej in povsod zvest svoji domovini in nanjo navezan z vso dušo, čeprav živi tako daleč stran.

V dobi po prvi svetovni vojni, ko so pri nas nastopili mladi umetniki, združeni v »Klubu mladih«, je bil Pilon eden izmed prvih med njimi. Z vso silovitostjo svojega fužnjaškega temperamenta in s prav slovensko iskrenostjo in pristranskostjo se je boril za ideale novega umetniškega rodu, ki je napovedal vojno praznemu formalizmu in skušal podati poglobljen, poudarjen in objektivno posplošen izraz novega, iz vojnih razvalin bujno kipečega življenja. Pilon je sprva našel vzornike v raznih predstavnikih nordijskega ekspresionizma tistega časa, ki je sploh na ves teden naš umetniški podmladek tako močno vplival. Šele kasneje so Pilona pritegnili romanski, zlasti francoski ustvarjalci. Vendar so bile to predvsem oblikovne pobude, vsebinsko je črpal Pilon iz lastne notranjosti. Na Ruskem se mu je bil izostril čut za realno opazovanje sveta, poglobil se mu

je smisel za človečanske vrednote in odprl pogled na socialne probleme. Zato ni čudno, da so že prve izmed njegovih grafik povsode trpečemu sočloveku, da s posebno ljubeznijo oblikuje nesrečne in bedne ljudi, da tako pogostoma razkriva obup in revščino življenja na dnu. Ta značilnost odlikuje tudi Pilonova dela iz kasnejših let in jih ohranja sveža in tudi po več desetletjih še živa in aktualna. Gledelec čuti, da je umetniku šlo za podajanje čiste resnice, da je oblikoval to, kar je v resnici občutil, to pa neposredno pošteno in na svoj izviren način.

Veno Pilon je skoraj v štiridesetih letih naslikal za celo galerijo imenitnih oljnih slik, krepkih portretov, figuralnih študij, zanimivo podanih pokrajin — večino njih pa zlasti v mlajših letih, stotine izredno svežih, rahlih in kakor na papir vdahnjenih akvarelov in precej pastilov. Posebno njegovi listi iz ruskega vojnega ujetništva so vzbudili upravičeno zanimanje, enako tudi njegove ljubljanske vedute.

Še bolj kot slikarja pozna naša javnost Pilon — grafika. Njegova retrospektivna razstava leta 1954 v ljubljanski Moderni galeriji ga je predstavila kot grafičnega umetnika velikega formata. To so dokazovali njegovi stari listi iz mladosti (jedkanice in suhe igle, lesorezi in litografije), izmed katerih jih je lepo število vrščenih v častno mapo slovenskih klasičnih grafik. Enako pomembna in zanimiva so njegova dela iz zadnje dobe: imenitni suhe igle iz »montparnasskega cikla« ter druge pariške grafike, ki kažejo pronicljivo opazovanje, smisel za značilnost, ostrino in prav značilno gališki esprit — poleg tehnične dognanosti in resnične samorodnosti. Pa tudi tod — in morda še bolj pri raznih bežnih risbah in sličah iz te dobe — je povsod jasno opazen umetnikovo toplo človeški, zares žlahtni, pravi humanistični odnos do upodobljenega motiva.

Danes živi Pilon sredi Pariza kot polnokrven Slovenec, s tisočimi vezmi priklenjen na svoj rod in domačo zemljo. Ustvarja v tem neznanem babilonu, kjer se mešajo narodi in ideje vsega sveta. Razstavlja v okviru Ecole de Paris, se uveljavlja kot visoko kulturni tolmač in posrednik med tujo in našim narodom, je vsem in vsakomur vselej ustrežljiv in razumen vodnik ter mentor. Pri tem najde še časa, da prevaža slovensko poezijo v francoščino in obratno. Piše pa tudi sam stihove v materinem in francoskem jeziku, hkrati Slovenec in Parižan.

Znamenitemu umetniku, zaslužnemu duhovnemu posredniku, nadse ljubeznivemu, poštememu in plemenitemu kulturnemu delavcu, želi ob lepem življenjskem jubileju vsa slovenska javnost še mnogo plodnih, delovnih let. Po pravici pričakuje od njega še prenekatero zrelo, dognano delo.

K. Dobida

BELEŽKE

Kongres kulturnih delavcev črnih narodov v Parizu

Približno sto najvidnejših književnikov in umetnikov, zgodovinarjev in etnologov črnih narodov iz raznih del svetla se je te dni zbralo v Parizu na Prvem svetovnem kongresu predstavnikov črnske kulture, ki zaseda na Sorboni. Na štiridnevem zasedanju bodo udeleženci kongresa razpravljali o

najvažnejših problemih in o specifičnosti kulture črnih narodov.

Ob otvoritvi kongresa so črnski kulturni delavci navdušeno pozdravili podzavno brzojavko »Zveza književnikov Jugoslavije«, ki so jo prebrali skupno s približno štiridesetimi drugimi brzojavkami, ki so jih kongresu poslale razne organizacije in vidne osebnosti iz mnogih držav. V svoji pozdravni brzojavki kongresu izraža »Zveza književnikov Jugoslavije« prepričanje, da bo ta kulturna manifestacija črnih narodov prispevala k njihovi afirmaciji v svetu in pripomogla k zblizanju vseh narodov na svetu.

Razstava črnogorskih likovnikov v Beogradu

V Umetniškem paviljonu na Kalemegdanu je bila v četrtek zvečer odprta razstava Društva likovnih umetnikov Črne gore. Že prej je bila ista razstava odprta v Titogradu. Poleg umetnikov, ki stalno živijo v Črni gori, se te razstave udeležujejo tudi številni črnogorski likovniki, ki žive po drugih jugoslovanskih mestih.

Razstava črnogorskih umetnikov v Beogradu je prva razstava te vrste v okviru širjoko zamišljene akcije za izmenjavo skupinskih razstav republikanskih društev likovnih umetnikov.

Jubilejna razstava v spomin Šterije Popovića

V Muzeju gledališke umetnosti v Beogradu bo danes zvečer odprta jubilejna razstava v spomin 150-letnice rojstva in 100-letnice smrti srbeskega komediografa Jovana Šterije Popovića. Prvi del razstave prikazuje Šterijino življenje in delo, s posebnim poudarkom na njegovem gledališkem in kulturno-prosvetnem delu. V drugem delu so razstavljeni dokumenti o uprizarjanju Šterijinih gledaliških del na jugoslovanskih gledaliških odrih od začetkov do današnjih dni.

Gostovanje indijskega ansambla klasičnih plesov in pesmi

Indijski narodni ansambel pesmi in plesov bo imel v ponedeljek in torek v zgradbi Narodnega pozorišča v Beogradu predstavo indijskih klasičnih plesov in glasbe. V Beograd je indijski ansambel prišel iz Sovjetske zveze, kjer je imel številna uspešna gostovanja. Na svoji poti po Jugoslaviji bo ansambel obiskal še Novi Sad, Zagreb in Ljubljana.

Najslabše postrežen gost – higiena

Gostilno »Za vodo« so na zahtevo Sanitarne inšpekcije v Ljubljani že zaprli, pred sodnike pa bo moralo še precej upravnikov gostinskih in trgovskih obratov

Tisti meščani, ki so se navadili na točilno mizo gostilne »Za vodo« — nekdanj »Pri Angelci« — so bili včeraj rahlo užaljeni: gostilna je bila zaprta. Brez njihovega pristanka je okrajni sanitarni inšpektor dr. Franta Mis v občo korist uporabil moč, ki mu jo daje zakon, in odredil, da mora gostilniče zapreti vrata gostom vse dotlej, dokler ne bo lokal temeljito prečiščen, nakar bo po ponovnem pregledu inšpektor znova odobril obratovanje.

Razen tega je Okrajna sanitarna inšpekcija v Ljubljani predala sodnikom za prekrške naslednje gostilniške obrate: v občini Center gostilni »Kolovrat« in »Sokol«, kar tema starodavnima in nekdanj daleč znanima lokaloma nikakor ni v čast, in pa buffet, ki ima lokal v Kresiji; v Šiški gostilno »Keršič« (iz poročila sanitarnega tehnika: ... V kleti smo našli nepokrit golaž, ki je bil star dva dni. Zahtevo sanitarnih organov, naj ga takoj vržejo v pomije, se kuharsko osebje ni upalo izpolniti zaradi strahu pred upravnikom ...) ter »Majolka« in »Split«; v močvanski občini pa gostilni »Groz« in »Planinka«. Zapreti so morali tudi trgovine kmetijskih zadržev v Mednem, Horjulu in Črnem vrhu nad Polhovim Gradcem. Na Sanitarne inšpekciji pa pravijo, da seznam malomarnih in higiensko zanemarjenih ljubljanskih in okoliških gostišč še ni zaključen. Bržkone bodo to ali drugo izmed navedenih gostišč tudi začasno zaprli, podobno kot gostilno »Za vodo«. Materialna škoda, ki jo bodo utrpela taka gostišča, najbrž ne bo majhna; toda kjer ni čuta odgovornosti in

opominjanje ne zaleže, so pač potrebni strožji ukrepi.

Da bi kdo ne dvomil v to, ali je tak ukrep potreben, navedimo še nekatere ugotovitve sanitarne inšpekcije, opravljene 17. t. m. v gostilni »Za vodo«:

... Mize v točilnici polite in zamazane. Pod še vedno mažejo s prašnim oljem. Staklenina, pripravljena za postrežbo, površno oprana. Rebrasti pločevinasti podstavki, ki služijo na točilni mizi za odtekanje vode z opranih kozarcev, je sluzast od zastarele umazanije. Miza iz za točilne mize je pokrita z umazanijo, raztrganim časopisnim papirjem. Pijualniki brez razkužila. ... V kleti splošen nered, stene in strop pol-

ni pajčevin. Na policah star kruh, ostanki sira in šunke, so skupaj s svežim blagom za prodajo. Smeti povsod ... V kuhinji je zaposlena honorarna moč brez zdravstvene legitimacije (kar pomeni, da pred nastavitvijo ni bila zdravstveno pregledana, kot to terja zakon o osebju, zaposlenem v živilski in gostinski stroki) ...

Menim, da ne grešim, če v imenu večine Ljubljancev in drugih gostov pozdravim odločnost Okrajne sanitarne inšpekcije. To bo najbrž zalego, saj je res že čas, da smo kulturno postreženi v snažnih, okusnih lokalih — to je minimum, ki ga v naših razmerah že lahko zahtevamo.

B. F.

Pekarna »Galjevica« ima vsako leto več prometa

Lani 46 milijonov, letos pa računajo na 84 milijonov dinarjev prometa — V poslovalnici na Vidovdanski cesti bodo uvedli še eno izmeno

Z otvoritvijo dveh novih mlečnih restavracij v zadnjem času v Ljubljani je bilo brez dvoma zelo ustrezno številnim Ljubljancem in tudi drugim, ki prihajajo v naše mesto. Tudi ki dvoma, da potrebujemo še nekaj takih lokalov in da je treba podjetjem, ki odpirajo nove poslovalnice te vrste, nuditi vso možno pomoč.

Tudi za otvoritve mlečne restavracije na Titovi cesti je bila potrebna pomoč. Pekarna »Galjevica«, ki je prevzela skrb za ureditev lokala, je to pomoč do bila predvsem v zagotovitvi, da bo za plačilo gradbenih del, za nakup potrebne opreme, med drugim za stroj za izdelavo sladoleda, za hladilne naprave in podobno, dobila potreben kredit. Doselej je pekarna že uporabila 2,8 milijona din kredita, pri odobritvi nadaljnjih 5,5 milijona dinarjev za dokončno plačilo stroškov pa se je zataknilo. Svetu za obrt in industrijo okraja je namreč prišlo na ušesa, da pekarna ni sposobna odplačevati kredita; takim podjetjem pa seveda kreditov ne gre dajati.

Delovni kolektiv pekarnice Galjevica ne dvomi, da bo dobil obljubljeni kredit, vendar ga je sedaj nastala situacija, ko je treba plačati račune, sredstev pa še ni, spravila v prav nič zavidljiv položaj. Delavski svet je

seveda takoj razpravjal o tem vprašanju. Podrobno je proučil finančne razmere podjetja in je prišel do zaključka, da je podjetje sposobno odplačati kredit v prihodnjih 10 letih, morda še celo prej, seveda če s bo kolektiv delal kot je treba. Da se tem lahko računa, morda najbolj prepričevalno kažejo naslednji podatki:

Za lansko leto je pekarna planirala 46 milijonov dinarjev prometa, kar je bilo v primerjavi s predlanskim prometom precejšnje povečanje, dosegla pa je 69 milijonov, pri čemer je bilo okrog 5 milijonov dinarjev dobička. Za letos so planirali še večji promet. Računajo, da bodo dosegli 84 milijonov din prometa, in sicer iz močnega povečanja prometa v vseh poslovalnicah, zlasti pa v obratu na Vidovdanski cesti, kjer bodo v kratkem uvedli še eno izmeno delavcev. Nekaj milijonov bo seveda pripisovala k povečanju prometa tudi nova mlečna restavracija. Kakor smo že poročali, ima ta obrt sedaj na dan okrog 50.000 din prometa, medtem ko naj bi ga imel po računih pekarnice prihodnje leto, ko bo novi lokal že vpeljan, okrog 128.000 din dnevno. To so tudi vnesli v kalkulacijo, ko so dokazovali rentabilnost novega obrata. Ta račun nikakor ni brez osnove. To kaže tudi promet pekarnice in slaščičarne na Karlovski cesti, ki se je ob primernem prizadevanju delovnega kolektiva povečal od lanskih povprečnih 36 do 40.000 dinarjev dnevno na letošnjih 60 do 70.000 dinarjev, čeprav lokal ni v središču mesta, kot je mlečna restavracija, ampak je precej oddaljen od nje.

Delavski svet pekarnice Galjevica je torej uveren, da ima pogoje za odplačevanje kredita. Mogoče je o tem prepričan tudi svojo računovodkinjo, čeprav letni redno obveščala delovnega sveta o finančnem stanju podjetja in trimesečnih obračunih. Delavski svet sedaj želi, da bi se o kreditnih sposobnostih njegovega naglo razvijajočega se podjetja čimprej izrekli še strokovnjaki — člani revizijske komisije — da zaradi obljubljenega, vendar še ne odobrenega kredita res ne bi zašli v finančne težave. To bi bila zares slaba nagrada za njihovo prizadevanje, da je Ljubljana dobila novo lepo mlečno restavracijo in slaba spodbuda temu in drugim podjetjem za odpiranje novih podobnih lokalov.

F. S.

Z ljubljanske nezgodne postaje

Gospodinja Ana Pavličič iz Ljubljane je padla po stopnicah in si poškodovala desno nogo v skočnem sklepu. Alojz Karmel iz Ljubljane je nerodno stopil in si zlomil levo nogo v kolenskem sklepu. Marija Čuč je pri padcu s kolesa zlomila levo roko v zapestju. Nameščeno Vidvo Knežič iz Brestice je podri kolesar, pri čemer si je zlomila levo roko v komolcu. Delavka Julka Papež iz Savelj je padla s kolesa in si zlomila levo nogo v skočnem sklepu. Z drevesa je padel 60-letni Anton Čegar in si poškodoval levo nogo v kolku.

DOPISUJTE V NAŠ LIST!

PROSNJA ZASAVSKIH ČEBELARJEV

Ne uničujemo krhlike!

Zasavski čebelarji so v okviru litijskeke čebelarstva društva precej delavni. Domala vsi imajo panje novejšega tipa. Nekaj kmetov po litijskih hribih pa ima svoje čebele še v starinskih panjih »kranjčih«.

Včasih je težko vzkladiti koristi čebelarjev s koristmi drugih gospodarskih panog. V zadnjem času opažajo zasavski čebelarji, da jim delajo precejšnjo škodo nabiralci zdravilnih zelišč, ki lupijo skorjo krhlike. Res je ta grm prištel med gozdni plevel in ga gozdarji nič kaj ne cenijo. Lubje krhlike pa je zelo iskana zdravilna surovina in jo »Gosad« zelo rad zbira in dobro plačuje. Starjši ljudje in mladina, ki po navadi nabirajo gozdne sadeže in zdravilna zelišča, prinašajo v zbiralnice, to so povedni kmetijske zadruge — po cele nahrbtnike lubja krhlike.

Na nedavnem sestanku litijskih čebelarjev v Temeniški dolini je nanesel pogovor tudi na to vprašanje. Čebelarji so menili, naj bi opozorili javnost o škodljivosti nabiralcev krhlikovega lubja. Ti z lupljenjem krhlikovih debele uničujejo krhlikove grme in se rastlina zato posuši. Tako uničujejo grme, kjer najdejo čebele mnogo dobre paše za daljše razdobje. Zato naprošajo zasavski čebelarji nabiralce lubja, naj bodo obzirni tudi do čebelarjev in čebel in naj opuste množično lupljenje krhlike in naj raje nabirajo druge zdravilne rastline, ki niso potrebne čebelam. Morda bi strokovnjaki rekli besedo, kako bi se dalo urediti lupljenje krhlike, da ne bi uničili vseh grmov in tako upoštevali koristi čebelarjev pa tudi potrebe naše zdravilne predelovalne industrije.

J.Š.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

SAHOVSKA OLIMPIADA V MOSKVI

Boj za drugo mesto se nadaljuje

Reprezentanca SZ si je že zagotovila prvo mesto — Odločilni srečanj naše reprezentance s SZ in Madžarsko

Moskva, 21. sept. (Dan našega posebnega dopisnika). — Odes dopolne so nadaljevali prekinjene partije VIII. kola. Stanje dvobojev je naslednje: SZ — Svica 2,5:0,5 (1), Anglija — Jugoslavija 1,5:2,5, Madžarska — CSR 2,5:0,5 (1), Argentina — Bolgarija 1,2 (1), Zahodna Nemčija — Romunija 2,5:1,5, Izrael — Danska 3:1.

V dvoboju SZ — Svica je Smislov z izredno tehniko premagal mladega Švicarja Bendta, čeprav so vsi pričakovali remi. Partija Walter — Keres je bila ponovno prekinjena z upi bega na remi.

V dvoboju Madžarska — CSR je bila ponovno prekinjena partija Pachman — Barcza. Pachman ni najbolje nadaljeval, tako da Barcza lahko upa na remi.

V nadaljevanju prekinjenih partij dvoboja Argentina — Bolgarija je prišlo do velikega presenečenja. V partiji Cvetkov (Bolgarija) — Panno je imel mladi argentinski valemojster zdravega kmeta več in aktivnejši položaj figur. Tik pred drugim nadaljevanjem pa je Panno pozabil na uro. Zastavica mu je padla, preden je potegnil določeno število potez in Cvetkov je nezasluzeno zmagal. V istem dvoboju je ponovno prekinjena partija Mineev — Bolbochan. Argentinec ima kmeta več, vendar z ozirom na razno barvne lovence ne sme upati na zmago.

Naši igralci tokrat niso izpolnili pričakovanj. Gligorič je v otvoritvi bil v slabšem položaju proti Golombeku, nato pa je izboljšal svoj položaj. Remi je bil sklenjen na 34. potezi. Matanovič je v tem dvoboju dosegel

edino zmago. Že od začetka je imel naš valemojster kot beli pobudo v svojih rokah, osvojil je kvaliteto in prišlih nasprotnika k predaji. Na tretji in četrti deski sta imela naša igralca boljša položaja. Ivkov kot beli ni mogel več igrati na zmago. V 24. ni mogel več igrati na zmago. V 24. je moral pristati na remi proti Wadeu, medtem ko je Milič proti Ciarcu medtem ko je Milič proti Ciarcu uspešno branil in po štirih urah igranja sta v 27. potezi remizirala. Stanje po VIII. kolu: SZ 22 (1), Jugoslavija 20,5, Madžarska 19 (1), Argentina 18 (1), Zahodna Nemčija 16, Bolgarija 15 (1), Svica 14,5 (1), Danska 14,5, CSR 14 (1), Romunija 14, Anglija 13,5, Izrael 10.

Rezultati IX. kola: Jugoslavija — Izrael 0,5:0,5 (3), Matanovič in Alonci sta remizirala, Gligorič ima proti Postaru upanje na zmago. Ivkov je v razvajanju proti Dobkinu, Djuraševiću pa proti Smilneru upa na celo točko. Danska — ZSSR 0,5:2,5 (1), Svica — Madžarska 0:3 (1), CSR — Argentina 1:1 (2), Bolgarija — Zahodna Nemčija 1,5:1,5 (1), Romunija — Anglija 0,5:1,5 (2).

Brzojavke

● PARIZ, 21. sept. (Tanjug). — Španski klub Bilbao je v okviru evropskega pokala nogometnih klubov premagal v Portou istoimenski klub z 2:1. Prvak francoske »Nizza« je igral neodločno 1:1 proti Aarhusu — prvaku Danske — 1:1.

● ZRENJANIN, 21. sept. — Sinoči je v Zrenjaninu romunski košarkarski prvak Dinamo iz Bukarešte premagal domačega Proleterja s 55:52 (26:24).

● LONDON, 21. sept. (Reuter). — V angleškem nogometnem prvenstvu je Charlton premagal Boltona z 3:1.

● BERLIN, 21. sept. (AP). Vzhodnonemška nogometna reprezentanca je premagala v Berlinu reprezentanco Indonezije pred okrog 50.000 gledalci 3:1 (1:1).

● ATENE, 21. sept. (Tanjug). — Beograjska plavalna reprezentanca je premagala reprezentanco Grčije s 3:1. O obeh vaterpolo tekmah so zmagali Beograjčani, in sicer prvi dan s 3:1, drugi dan pa s 4:1 (poletni obkret 3:0).

● OPATIJA, 21. sept. — Rokoborski turnir »Nagrada Jadrana 1956«, ki ga je priredila Tekošportska zveza Jugoslavije, je bil sinoči končan. V moštvenem plasmaju je prvo mesto in prehodni pokal zanesljivo osvojila Madžarska s 37,5 točkami pred lanskim zmagovalcem Romunijo 31,5. Jugoslovani so s svojim četrtim mestom (26,5 točke) dosegli lep uspeh.

MEDNARODNO TENISKO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE

Izpitni, potovanja...

Skupina najboljših beograjskih teniških igralcev ni odputovala v Split na mednarodno jugoslovansko prvenstvo. Ista četverica (Plečević, Panjotović, Nikolić in Milošević) se bo odputovala na turnir desetorice trenutno najboljših jugoslovanskih igralcev, ki se bo začel 24. septembra v Sarajevu.

Razlogov za odpoved sodelovanja na tem turnirju je veliko. Izpiti na univerzi, potovanja, slabo zdravstveno stanje. Čas pa je, da se s pojmom razvajena zvezda: razčisti in da vodstvo teniške organizacije naredi red v svojih vrstah.

Peti jugoslovanski rally

Bled, 21. sept. Prijave udeležencev za V. jugoslovansko alpsko ocenjevalno vožnjo so zaključene. Organizator AMD Bleda je nehal sprejemati prijave sinoči ob 20. uri in tedaj smo videli sterno listo. Letošnji, peti rally, je glede udeležbe prekosil vsa pričakovanja, saj se je število tekmovalcev doslej sukalo vedno izpod 100. Letos bo nastopilo 146 dirkačev. Med njimi je seveda največ Jugoslovancev — 112, 12 Bolgarov,

6 Čehov, 8 Avstrijcev, 4 Italijani, 3 Nemci in 1 Švicar. Nastopili bodo v vseh kategorijah avtomobilov in motorjev nove gradnje in stare gradnje, proga pa bo letos več kot 100 km daljša od sedanjih. To pa seveda po želji mnogih tekmovalcev. Brez dvoma bo najtežji del proge na Rovtarico.

Tekma za Grčijo odpovedana!

Grška košarkarska zveza je včeraj po telefonu zahtevala, da se mednarodna tekma obeh reprezentanc, predvidena za 23. septembra v Zrenjaninu, odloži za teden dni. Naša zveza tega predloga grške zveze ni mogla sprejeti, tako da bo srečanje sploh odpadlo. Istočasno so obvestili naše kandidata za reprezentanco, ki se pripravljajo v Zrenjaninu, da je trening končan.

Postopek grške zveze je nekorekten. Dogovor za jutrišnje srečanje je bil že 23. junija. Od takrat naprej sta se obe zvezi natančno dogovorili za pogoje. Razlog grške zveze: reprezentanca ne more nastopiti v Zrenjaninu zaradi socialnega stanja na domačem vojaškem turnirju!

Naša zveza, ki je imela zaradi priprav precejšnje stroške, je nastopila popolnoma pravilno, da je odpovedala tekmo.

PREJ NOGO METNO TEKMO S CSR

Tirnač se je odločil

Zvezni kapetan Aleksander Tirnač je določil nogometne tekme reprezentance s Češkoslovaško v Beogradu in Pragi — 30. septembra.

Reprezentanci bodo sestavljali: vratarji: Krivokuca, Bjelebojević, Prvulović; branilci: Belin, Stanković, Crnković, Radović, Koščak; krilci: Krstić II, Bošković, Tasić, Santek, Popović, Radiljević, Spajić; Horvati; napadi: Petaković, Lipoić, Zebec, Pašić, Papež, Kostić, Mitinović, Rajković, Mujčić, Sekularac, Veselinović in Antić. Zvezni kapetan se ni upošteval nekaterih igralcev, ki jih bo izbral po nedeljskih prvenstvenih tekmah. Kandidati bodo s treningom začeli v ponedeljek v Topoli.

I. CONSKA NOGOMETNA LIGA

Jutri Odred: Trešnjevka

Jutri ob 16. uri bo prvenstvena tekma I. conske lige med Odredom in Trešnjevko. Ob 14. uri bo tobola športna društva Odred. Cena tablički je 50 din.

SLOVENSKE ATLETINJE V BUKAREŠTI

Olimpijska predigra

Včeraj so se vratile iz Bukarešte atletinje ljubljanskega Odreda Kotliškova, Usenkova, Stamejčičeva in Knezova, ki so se skupno s Celjankama Slaninikovo in Šikovčevico udeležile letošnjega velikega mitinga za mednarodno prvenstvo Romunije. Na to tekmojenje, ki je bilo leto največje in najpomembnejše v Evropi, je ljubljanske ekipi spremljal tudi trener prof. Sturm. Vrsto smo pričakali na ljubljanski železniški postaji, kjer so atletinje takoj spregovorile o svojih vtisih s tega velikega nastopa.

V Romuniji je jugoslovanska reprezentanca tudi letos doživela iskren sprejem. Iz Beograda do Bukarešte in nazaj so potovali s posebnimi letalomi, pri čemer pa je bila največnost v tem, da so prispele v Bukarešto zelo na dan tekmojenja. Organizacija tekem je bila brezhibna. Ljubljankanke so bile zlasti presenečene zaradi izrednega zanimanja gledalcev, saj je vsak dan spremljalo boje na krasnem stadionu »Republike« okrog 40.000 gledalcev.

Udeležba atletov in atletinj je bila odlična. Na startu so bili tekmovalci 20 držav, v skoraj vseh disciplinah so bili doseženi izredni rezultati. Od naših tekmovalki je imela največ uspeha Nada Kotlišek, ki je bila v metu krogle šesta, v metu diska pa četrta. Sicer pa sprejemlo slovenske udeležence.

Met krogle je bil na sporedu že prvi dan. Kotliškova je v rutino nekako prelata polet v Bukarešto. Usenkova pa je bila ob prihodu v romunsko glavno

mesto povsem »uničena«. Nič čudnega, da so bili tudi rezultati obeh temu primerni. Prvih treh metih je Kotliškova dosegla 13,37, 13,52 in 14,22. Usenkova pa 13,95, 13,84 in 13,71 m. S tem je Kotliškova kot šesta še prišla v finale (pravica do nadaljnjih treh metov). Usenkova pa se je ustvila na sedmo mesto. V preostalih treh mestih je bila Kotliškova slabša: 13,19, 13,22, prestop — in je tako ostala na 6. mestu. Plasmaja je bil v podrobnem naslednji: Zilina (svetovna rekorderka, 52) 15,93, Ljuteza (Vzh. Nem.) 15,15, Kuznjeva (SZ) 14,97, 6. Kotlišek (Jug) 14,22, 7. Usenik (Jug).

V tekmu na 800 m je Slaninikova v hudi konkurenci klub utrujenosti tekla odlično in izenačila svoj jugoslovanski rekord s časom 2:14. Tudi Knezova je do kakih 500 m tekla solidno, vendar je nato zaradi ponovne poškodbe noge morala odstopiti.

Odlično se je Kotliškova uveljavila v metu diska, kjer je s 46,05 m zasedla četrto mesto. Njena serija: 45,97, 43,32, 37,34, 46,05, 45,32, prestop — je zelo solidna — še večji je njen uspeh. Če upoštevamo, da je premagala odlično Nemko Werner ter Rusinjo Zilbino. Stamejčičeva in Šikovčeva sta dosegli povprečne rezultate vendar se tudi s svojimi najboljšimi izidi ne bi mogli vmetati v boj za najvišja mesta. V sprintu, na ovirah in v skoku v daljino je bila konkurenca namreč odlična. Splošna ocena je torej taka: lepo potovanje in uspešna preizkušnja naših olimpijskih kandidatov. E. B.

DRŽAVNO KOLESARSKO PRVENSTVO

Rog blizu naslova prvaka

Ob številnih drugih športnih prireditvah se bo jutrišnje cesno državno prvenstvo kolesarjev kar nekoliko izgubilo. To bo tretja in zadnja preizkušnja naših kolesarjev v borbi za naslove državnih prvakov med posamezniki in moštvi.

Jutraj ob 7.30 uri se bodo podali na pot v Scentvidu do Kranjske gore in nazaj, za 160 km dolgo progo, številni dirkači iz vseh delov države, med njimi skoraj vsi udeleženci letošnje dirke »Po Jugoslavije in državnih reprezentantov, kot Petrovič, Valčič, Levčič, Jugo, Bajc, Bergant, Zirovič, Flaž, Stupar, skraka naša kolesarska elita, ki nekaj pomena tudi v mednarodnem merilu. Sodelovali bodo dirkači z Reke, Zagreba, Beograda, Novoga Sada, Ljubljane in od drugih.

Trenutno je med posamezniki precej krepko v vodstvu Petrovič z 29 točkami pred Vikanom (25), Jugom Valčičem (21) in Levčičem (20). Pri moštvi ima doslej največ zbranih točk moštvo Roga iz Ljubljane. Je najprejnejši kandidat za moštveno državno prvaka.

Kaj zdaj, HANS FALLADA

ROMAN FANT?

61

»Dajte list sem!« je ukazal Heilbutt in je bil tako divji, kot je znal biti samo on. »Kje je to? Tu... Mia Pinneberg... Mia... Tvoji ženi vendar ni Mia ime, ona je... Kako ji je že ime?»

»Ema,« je povedal Pinneberg.

»To je za vas druga klofuta, Kessler,« je rekel Heilbutt. »Pinnebergova žena torej ni. Malce nesposobno od vas, Kessler...«

»Dovolite, dovolite!« je hitel Kessler. »Jaz vendar ne morem vohati!«

»Vsakdo vidi, da naš kolega Pinneberg ni vedel za vso reč. — Tu stanuješ pri sorodnikih, ali ne?«

»Da,« je zašepetal Pinneberg.

»No torej,« je rekel Heilbutt. »Kdo lahko odgovarja za vse svoje sorodnike? Jaz že ne in nihče ne!«

»Potem ste mi,« je začel Kessler, ki se zaradi splošnega negodovanja ni nič kaj dobro počutil, »potem ste mi lahko hvaležni, da sem vas opozoril na svinjarijo. Pravzaprav malce čudno, da niste ničesar opazili!«

»Zdaj pa konec s tem,« je rekel Heilbutt. Drugi so prikimali. »Sploh pa, gospodje kolegi, zdaj zdaj lahko pride vodja oddelka, zato mislim, da je najbolje, če ne govorimo več o tem. In je tudi najspodobnejše, ali ne? Vidva pa si podajta roke! — Tako!« In sta si oprostila.

»Cujte, Kessler!« je rekel Heilbutt in ga prijel pod pazduho. Oba sta izginila za stojali z zimskimi plašči. Nekaj časa sta govorila šepetaje, Kessler je nekajkrat ugovarjal, nazadnje pa je utihnil.

»Tako, zdaj je urejeno,« se je Heilbutt vrnil k Pinnebergu. »Zdaj vas bo... Zdaj te bo pustil pri miru. Oprost, da sem ti poprej kar na lepem rekel ti. Ali ti je prav, če tako ostane?«

»Da, če je vam... če je tebi všeč.«

»Lepo. Torej Kessler ti bo dal mir. Zdaj je čisto majhen.«

»Prav lepa hvala, Heilbutt,« je rekel Pinneberg. »To je prišlo kot strela iz jasnega.«

»Tvoja mati, kajne?« je vprašal Heilbutt.

»Da. Veš, nisem dal nanjo kdo ve kaj, toda kaj takega... Ne...«

»Ne bi rekel. To niti ni najslabše.«

»Na vsak način se bom izselil.«

»Tako bi storil tudi jaz na tvojem mestu, in sicer prej ko mogoče. Ze zavoljo drugih, ker zdaj vsi vedo. Saj se lahko zgodi, da bo ta ali oni iz gole radovednosti zavil tja...«

Pinneberga je kar streslo: »Samo tega ne! Ko me ne bo več tam, niti slišati ne bom hotel o tem. Vedno sem mislil, da slepari pri kartah, včasih sem se bal... Zdaj se mora. Ovečka potruditi, da čimprej dobiva stanovanje.«

XI

Ovečka je iskala stanovanje. Mnogo stopnic je prestopila. Nič več ni bila tako lahka kot pol leta poprej. Takrat ji dvoje, troje stopnišč ni pomenilo prav nič. Tekla je gor, tekla dol, trip-trap. Zdaj se je morala pogosto ustavljati na vmesnih ploščadih, vse potno čelo je imela, kar nastajalo pa je morala otrirati. Potem pa jo je zabolelo v križu. Bolečine? Ah, kaj bolečine, ko bi vsaj Storžku nič ne škodovalo!

BRALCI NAM PIŠEJO
Mojstri
in njih spričevala

V letih, ko so sodile naše železarnice pod Generalno direkcijo za črno metalurgijo v Beogradu, je bila večina mojstrov namočena. Kot taki so imeli dolžnost opravljati strokovni izpit za industrijskega poslovodjca. Izpite so opravljali pred strokovno komisijo, ki jo je imenovala, oziroma odobrila Generalna direkcija za črno metalurgijo. Izpitna snov je bila predpisana in dokaj obširna. Tak izpit je opravilo v jesenski železarni blizu 200 mojstrov. Vsi so bili prepričani, da jim bo prejeto »Svedočanstvo« o izpitu za industrijskega poslovodjca v dokaz za visoko kvalifikacijo. Toda ne! To spričevalo ni enako vredno spričevalom o izpitu za višjega specialista ali diplomanta za mojstra, odonosno sedanjih diplomov za visoko kvalificiranega delavca. Socialno zavarovanje ne priznava »Svedočanstve« o izpitu za ind. poslovodjo in smatra njih lastnike le za kvalificirane delavce. Številni mojstri, ki imajo spričevalo za ind. poslovodjo, so pravno brez dokaza o izpitu za visoko kvalificiranega delavca in morajo ponovno opravljati izpit pred izpitno komisijo okrajnega ljudskega odbora. Le-ti prav gotovo niso krivi, če so bili namočeni takrat, ko je železarna spadala pod direkcijo za črno metalurgijo in če so bili pozneje prevedeni v delavski stalež. Pravno so opravili izpit za visoko kvalifikacijo in bi bilo pravilno, da bi jim okrajna izpitna komisija izdala diplome o visoki kvalifikaciji na osnovi predložene »Svedočanstve« ind. poslovodje. Tu je najino upoštevati dejstvo, da je večina teh mojstrov stara okrog 50 let in na položaju mojstra že nad 10 let. Program izpitov za ind. ali višjega ind. poslovodjo je v nekaterih predmetih obsežnejši, v glavnem pa enakovreden programu izpitov za visoko kvalificiranega delavca, zato naj bi ta izpit priznali, opraviti pa bi bilo potrebno le praktični del izpita. Prav bi bilo, da bi dala podjetja predloge izpitnim komisijam pri okrajnih ljudskih odborih.

Izpred sodišča v Celju

Pred Okrajnim sodiščem v Celju se je 12 dni zaporedoma 37-letna gospodinja A. P. iz letniške ulice, ker je letos zamahnula s sekirami proti glavi sosedu R. D., ko se je z njim prepirala. Seda je zamah prestopila iz roka in se tako obvarovala. Sodišče je A. P. zaradi njenega nepremišljenega dejanja kaznovalo s pogojno zaporno kaznijo.
Tatve dvokoles je začelo sodišče sedaj hitreje in strože obsojati. Tako je tudi prav, saj so kraje te vrste na dnevnem red. Priljubljen je bil obsojen zaradi tatvine moškega koleasa Ignac Bizek, doma iz Virovitice. Moško Francu je ukradel kolec avtomobila »Storah« iz kolesnice pri Planini pri Sevnici. Toda že v Vodicah so ga prijeli organi I.M. Le-tem se je zdel sumljiv. Sprva je zatiral, da je kolo njegovo, potem pa, da si ga je izsposodil. Bizek je sodišče zaradi drzne tatvine obsodilo na 8 mesecev zapore. Kazen že prestaja.
24-letni delavec F. G. je v železarni stole ukradel sodelavcu B. P. aktovko, v kateri je imel razne stvari. Po tem se je hvalil med delavci, da je bil na postaji I.M. zaslišan, ker je udaril nekoga milničnika, ne pa zaradi tatvine. Za obe kaznivši dejanji je bil obsojen na plačilo denarne kazni v znesku 8000 dinarjev.
Zaradi grobih žalitev je sodišče v Celju obsodilo 36-letno priučeno šiviljo Marijo Ocvirk iz Pregrada. Omenjena je namreč večkrat prostaška žalila zakonca M. in K. L. Ocvirkova bo morala plačati denarno kazno v višini 5000 din ter poravnati sodne stroške v skupnem znesku 5500 din. — Prav tako bo moral plačati denarno kazno v znesku 6000 din Ivan Šaral iz Aškerčeve ulice, ker je obrekoval zasebno tožilko F. A. Mladi mož ima namreč navado raznašati in govoriti o neresničnem zasebnih stvarih. Le bo sedaj drago plačal, saj mora razne denarne kazni poravnati tudi ostale stroške v znesku 5500 din.

DNEVNE NOVICE

Turistično društvo Ljubljana obveščajo, da bo današnji ogled ob 14.30. Odhod iz Beethovne ulice.

Prvovrstni kazein stalno na zalogi

STOP! Nobenih nadomestkov več! FLEX se zopet dobi. Flex čisti mazaže in ne pušča roba okrog mazaže.
Prepričajte se sami, da se z OVEN milnim praškom pere vse bolj belo! Mogače tudi Vi mislite, da je Vaše perilo belo. Toda, če še ne perete z OVEN milnim praškom, potem tudi ne veste, kako belo bi Vaše perilo moglo biti v resnici.
Če hočete enostavno, pa vendarle učinkovito nego kože — uporabljajte Teint Bell Rožno mleko. Vsebuje naravno hranilno, ki jih potrebuje tvoj teint.

IZ DOMŽEL
KINO
Ameriški film: »Zrtvovanje«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi John Wayne, Robert Montgomery in Donna Reed.

VESTI IZ KRANJA
PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ
Nedelja, 23. sept. ob 18; Izven in za podeželje; Ivan Cankar: »Hlapci«.

IZ NAKLEGA
KINO
Ameriški barvni film: »Bobni čez reko«. Predstava ob 20.

Z BLEDA
KINO
Ameriški barvni film: »Osamljena pištola«. Predstavi ob 18 in 20.30. — V glavni vlogi George Montgomery, Dorothy Malone in Frank Faylen.

Z JESENIC IN OKOLICE
Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Alojz Jenko, Cesta Bratstva in enotnosti.
Brivsko dežurno službo ima v nedeljo, 23. septembra Jože Glugovšek, Plavž-Marinkova cesta.
KINO
»RADIO«: Ameriški barvni film: »Pezni slatga zapada«. Predstavi ob 18 in 20.
»PLAVZ«: Ameriški film: »Zelim te«. Predstavi ob 18 in 20.

VESTI IZ TREBOVELJ
KINO
»SVOBODA-TREBOVELJE II«: Jugoslovanski film: »Hanka«. V glavni vlogi Vera Gregovič.

CELJSKE VESTI
CELJSKO GLEDALIŠČE
Sobota, 22. septembra ob 20: Sofoklej: »Antigona«. Sobotni abonma in izv.
Nedelja, 23. septembra ob 18.30: Sofoklej: »Antigona«. Nedeljski abonma in izven.

IZ ŽALCA
KINO
Ameriški barvni film: »Dalje ob Diablu«. Predstava ob 20.

IZ ROGAŠKE SLATINE
KINO
Ameriški barvni film: »Poslednji Apač«. Predstava ob 20. V glavni vlogi Burt Lancaster in Jean Peters.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA

Petek, 21. septembra ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina«. Abonma C.
Sobota, 22. septembra ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina«. Abonma T.
Za zamudnike iz vseh redov lanskega abonmaja SNG so sedeži, če so jih lastniki redno plačevali, rezervirani še danes do 18. ure. Vpisovanje od 15-18. Cankarjeva 11-I. Vpisovanje novih abonentov na sedeže, ki bodo potem eventualno še prosti, bo v ponedeljek in torek, 24. in 25. septembra od 15-18.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža

Sobota, 22. septembra ob 20: Skvarkin: »Tuje dete«. Izven.
Nedelja, 23. septembra ob 20: Skvarkin: »Tuje dete«. Izven. Zadnjič.
Obiskovalce opozarjamo na zadnji dve uprizoritvi komedije »Tuje dete«. Mestno gledališče javlja, da se vpisovanje abonmaja za sezono 1956-57 zaključuje z današnjim dnem.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE
Križanec — Viteška dvorana
Sobota, 22. septembra ob 20: Gostovanje Slov. narodnega gledališča iz Trsta: M. Begović: »Brez tretjega«.
Nedelja, 23. septembra ob 20: Gostovanje Slov. narodnega gledališča iz Trsta: M. Begović: »Brez tretjega«.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom
Sobota, 22. septembra ob 20: Malenšek-Pregelj: »Srce nikdar ne laže«, spevoljga. Izven.
Nedelja, 23. septembra ob 20: Malenšek-Pregelj: »Srce nikdar ne laže«, spevoljga. Izven.
Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon št. 32-850.
Abonma za sezono 1956-57 bo razpisano prihodnji teden.

Vesti iz Maribora

DEZURNA LEKARNA
Sobota, dne 22. septembra; lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.
Nedelja, dne 23. septembra; lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1.

KINO
PARTIZAN: Češki film: »Kavarna na glavni cesti«.
UDARNIK: Jugosl. film: »Oblega«.
Umetnostna galerija. Razstava slikarja-grafika Avgusta Černigoja. Razstavljenih je nad 180 del znanega tržaškega slikarja ož. akvarelov, risb in grafik. Razstava je odprta od 10-18 do vključno 23. septembra (ob nedeljah do 13. ure).

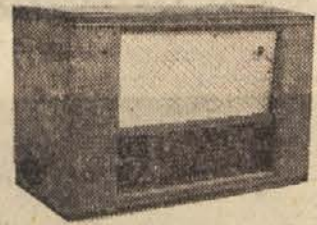
SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sobota, 22. septembra ob 20: Patriček: »Vroč kri«. Gostovanje v Slovenski Bistrici.
Nedelja, 23. septembra ob 18: Patriček: »Vroč kri«. Gostovanje v Oplotnici.
Vpisovanje abonentov. Lanski abonentni imajo pri obnovitvi abonmaja prednost. Vpisovanje novih abonentov bo od sobote, 22. septembra dalje. Gledališka blagajna je odprta dnevno od 10-12 ure od 18-19. Ob nedeljah od 10. do 12. ure.

Rodile so: Zora Pečnik, 28 let, gospodinja, Trnovec — Milana; Marija Manenica, 27 let, akvizitka, Reka — Bojana; Alojzija Košič, 28 let, gospodinja, Slov. Bistrica — Vladimir; Stefanija Kovačič, 23 let, gospodinja — Zlatka; Marija Kozar, 33 let, gospodinja — Davorina; Marija Dominjo, 30 let, gospodinja, Zg. Duplek — Zdenko; Marija Zorec, 28 let, navjalka — Slavka.

Poročili so se: Franjo Horvat, 26 let, krojaški pomočnik, in Marija Potočnik, 26 let, šivilja; Vilhelms Danko, 24 let, prodajal, in Stefanija Dominjo, 21 let, krojaška pomočnica; Martin Rožnik, 30 let, medicinski laborant, in Marija Večernik, 31 let, pomožna bolničarka; Jožef Drašak, 21 let, pomožni kovač, in Slavica Ranfi, 26 let, bolniška strežnica; Jožef Lesar, 26 let, organ I.M. in Jožefa Zorman, 22 let, bolniška strežnica.

Nagradni natečaj

KUPON ŠTEV. 1
1. vprašanje: Kateri je ta radijski sprejemnik?
Odgovor:
Ime in priimek:
Točen naslov:
Odrežite!

Odgovore na vsa štiri vprašanja pošljite skupaj v zaprti kuverti na naslov »BORBA« — Zagreb, Nikole Tesle 1, pod geslom: »Nagradni natečaj«, najkasneje do 28. septembra 1956. — Za pravilne odgovore je predvidenih deset nagrad, in sicer:
1. Velik radijski sprejemnik
2. Velik radijski sprejemnik
3. Majhen radijski sprejemnik
4. Majhen radijski sprejemnik
5. Elekt. gramofon v elegantni omari
6. Elekt. gramofon v elegantni omari
7. Fluorescenčna kompletna armatura
8. Fluorescenčna kompletna armatura
9. Fluorescenčna kompletna armatura
10. Fluorescenčna kompletna armatura

Zrebanje nagrad bo izvedla tovarna javno hkrati s programom 30. septembra 1956 v tovarni »ISTRA«, Zagreb, Nikole Tesle 7a, ob 11. uri dopoldne. — Brezplačne vstopnice lahko dvignete pri blagajni tovarne »ISTRA«, Zagreb, Nikole Tesle 7a, 28. septembra 1956 od 10. do 12. ure in od 15. do 17. ure.

RADIO LJUBLJANA

Sporoča za soboto, 22. septembra
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.
5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 6.20 do 6.25 Naš jedilnik — 6.30-6.40 Reklame — 7.10-8.00 Zabavni zvoki — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Malo od večera in malo od danes — 11.45 Pionirski kotiček — 12.00 Opoldanski spored slovenskih narodnih pesmi — 12.30 Kmetijski nasveti, Ing. Oton Muček: Antibiotiki kot krmni dodatki — 12.40 Igra Mariborski instrumentalni ansambel — 13.15 Zabavna glasba — 13.35 Pester spored priljubljenih arij — 14.30 Tedenski športni pregled — 14.40 Zeleni ste, poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.35 minut predudijev — 16.00 Utrinki iz literature: Pesmi Aca Sopova — 16.20 Koncert po željah — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 18.15 Pojeta ženski zbor »France Prešere« iz Kranja in zbor »Tine Rožanc« — 18.45 Okno v svet: Služenstvo pred ZN — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Veseli večer — 21.00 Igramo za ples — 22.15-23.00 Oddaja naše izseljenice — na valu 327,1 m — 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

KINO »UNION«

Italijanski barvni film
»ATILA«
Tednik F. N. 37 Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Sophia Loren, Anthony Quinn in Henri Vidal. — Ob 22 premiera ameriškega barvnega filma »Houdini«. V glavni vlogi Tony Curtis in Janet Leigh. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

Italijanski film
»ZVESTA SENCA«
Tednik: Filmske novosti št. 37. Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi Marta Toren in Pierre Cresscy. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje. Film je na spredu do 30. septembra 1956.
Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje. Za matinejo v kinu »Sloga« od 9 dalje.
MLADINSKI KINO I.M. Kotnikova s: Do nadaljnjega zaprto.

KINO »TRIGLAV«

Francoski film
Oven s 5 nogami
V glavni vlogi Fernandel in Francoise Arnoul. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje. — Danes zadnjičkrat. Jutri sovjetski barvni film: »Sadko«.

KINO »ŠISKA«

Angeški barvni film
ŠKRLATNA DOLINA
V glavni vlogi Gregory Peck in Win Min Than. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

DROBNI OGLASI

ADMINISTRATIVNI PRISTAV, vešč tudi poslov v davčni stroki, išče zaposlitev kjer koli na področju LR Slovenije. Naslov v oglašnem oddelku I.P.
MOTORNO MLATILNICO — znamke »Zarja« — prodaja Kmetijska zadruga Lesično-Drensko rebro. Pojasnila se dobe v upravi zadruga v Lesičnem. 3583
LIN čistilni prašek ne praska, pa vendar odstrani temeljito vso nesnago z lesenih, kovinskih in keramičnih predmetov.

Na temelju člena 63 uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o plačah delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij poziva
»RAD« Gradbeno podjetje • Beograd, Kosovska 31
vse delavce in uslužbence
ki imajo pogoje po členu 62 in 63 našete uredbe ter imajo pravico do deleža pri končni delitvi plač iz dobička v letu 1955, naj se javijo v roku treh mesecev od dneva objave svojim gradbiščem zaradi uveljavljanja svojih pravic.
Po preteku določenega roka bodo delavci in uslužbeni, ki se ne bodo javili, izgubili pravico do sodelovanja pri končni razdelitvi v skladu s členom 63, točka 2 uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o plačah delavcev in uslužbencev. 3447

RAZPIS

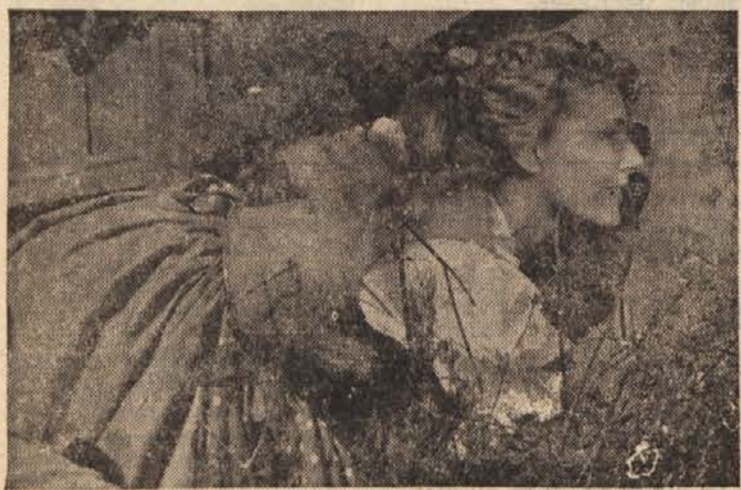
GOSPODARSKA POSLOVNA ZVEZA LJUBLJANA
razpisuje na podlagi člena 12 točke 3 Pravil delovno
mesto upravnika
POGOJI: višja strokovna izobrazba s 5-letno prakso v gospodarstvu
ali srednja strokovna izobrazba s 10-letno prakso v gospodarstvu
ali nižja strokovna izobrazba s 15-letno prakso v gospodarstvu
Plača po dogovoru. — Nastop službe takoj. — Pismene ponudbe s kratkim opisom dosedanjega službovanja in strokovne izobrazbe pošljite najkasneje do 28. septembra 1956 na naslov: GOSPODARSKA POSLOVNA ZVEZA LJUBLJANA, Aškerčevca 3. 3581

Pri izvrševanju službene dolžnosti je tragično preminila naša mlada sodelavka, dobra tovarišica
Alojzija Groznik
stara 20 let
Drago tovarišico bomo ohranili v trajnem spominu!
SINDIKALNA PODRUŽNICA »INTERTRADE«

Ob nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta, brata in strica
RUDOLFA JEŽKA
STROJNEGA STAVCA V POKOJU
se iskreno zahvalujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti ter s tem dokazali, kako ste ga ljubili in spoštovali, kar nam je bilo v veliko tolažbo.
Posebno se zahvalujemo sodelavcem, delavskemu svetu in sindikalni podružnici Tiskarne »Ljudske pravice«, sestavovalcem Hranilniških hiš ter ostalim za prekrasno cvetje, pevcevm za ganljivo petje ter vsem, ki ste ob težki izgubi z nami sočustvovali ter nam ustno ali pismeno izrazili sožalje.
ZALUJOČA ŽENA, ČERKA TER OSTALO SORODSTVO

»RAD« Gradbeno podjetje • Beograd, Kosovska 31
razpisuje natečaj za sprejem uslužbenca za delovno mesto
SEKRETARJA PODRUŽNICE podjetja v Carigradu
Pogoji: višja ali najmanj srednja strokovna izobrazba, popolno znanje turškega in eventualno francoskega ali angleškega jezika. Več kot petletna praksa pri delu v administraciji ali podobnem.
Ponudbe s podrobnejšim opisom vložite do 1. oktobra 1956 kadrovski službi gradbenega podjetja »RAD«, Beograd, Kosovska ulica 31/IV. 3445

KMETIJSKO POSESTVO DOBROVO
razpisuje
I. javno licitacijo
za oddajo gradbenih in obrtniških del za izgradnjo senika, remize, skladišča in dokončno ureditev dvorišča, v skupni predračunski vrednosti 19.000.000 din
Licitacija bo v petek, 5. oktobra 1956 ob 9. uri v prostorih Kmetijskega posestva Dobrovo.
Rok dovršitve licitiranih del je 31 december 1956.
Projektantski elaborati in pogoji za licitacijo se dobijo pri investitorju od 21. septembra od 8. do 12. ure.
KMETIJSKO POSESTVO DOBROVO V BRDIH
3582

Srbsko podjetje »Avala film« snema že drugo polovico prvega jugoslovenskega barvnega filma »Pop Cira in pop Spira«. Scenarij za ta film sta napisala po istoimenskem Sremčevem književnem delu Rodoljub Andrić in Soja Jovanović. Če bo lepo vreme, bo snemanje končano sredi oktobra. — Zgoraj: Renata Ulmanska kot Jula. — Spodaj: Vlasta Stojiljković kot Sača v prvem domačem barvnem filmu »Pop Cira in pop Spira«.

Filmski DROBIŽ

Gisele Franchomme bo nastopila v glavni vlogi v filmski realizaciji znanega romana »Derber dan, žalost!« Izbra je bila vse prej kot lahka, saj je moral režiser Otto Preminger prikazati poldrugi tisoč sedemnajstletnih kandidat, ki so ustrezale zahtevnim pogojem: znanje plavanja, jahanja, plesanja in kajenja. Razen tega so zahtevali od bodoče igralko, da ni starejša od osemnajst let in da ima čedno postavo tudi v bliščih.

Kakor smo že poročali, snema znani ameriški režiser Fred Zinnemann na Kubu film po Hemingwayevi noveli »Starec in morje«. Pri pisanju scenarija je sodeloval tudi avtor literarne predloge, ki je pred kratkim objavil, da je to njegovo zadnje delo, ki ga je dovolil prelistati v filmski jezik. Razlog za to izjavo moramo iskati v številnih slabših odnosih med Hemingwayem in hollywoodskim podjetjem, ki snema film »Starec in morje«.

James Mason je predstavil na neki novinarski konferenci svojo sedemletno hčerko Portland, ki je navzlic tako rekoč rosnim mladosti že debutirala v filmu kot igralka Gregoryja Pecka. Konferenca se je slabo končala, ker je James Mason zapodil hčerko spat, ko je izjavila, da bo postala igralka, pevka, pisalka in pisateljica in da že pripravlja knjigo z naslovom »Rada imam Walt Disneya in on me ima radi«.

Nestor ameriške kinematografije in menda najstarejši filmski režiser na svetu Cecil de Mille je pred kratkim praznoval 75. rojstni dan. Ameriški novinarji so ob tej priložnosti znali povedati, da je de Mille doslej režiral 69 filmov, ki jih je gledalo približno tri in pol milijarde gledalcev.

»Nebo skozi vejevje«

Na pobočjih Vršiča snemajo »Nebo skozi vejevje«, drugo zgodbo umetniškega filma »Veliki otroci«. Ta zgodba pripoveduje o usodi 40 ranjencev in tifusnih bolnikov med peto sovražno ofenzivo. Ranjenci in bolniki se skrivajo v gozdovih, Nemci pa jih iščejo z dresiranimi psi.

»Drama je mozaik brez glavnega junaka, prikazuje pa usodo skupine ranjencev,« pravi režiser Stole Janković. Dvoje ne-

dvomno najbolj zanimivih vlog igrata Vera Čukić kot bolničarka in mali Midrag, ki se iznenada znajde sredi vojnega viharja. K skupini ranjencev je prišel s svojo materjo, ki je kmalu potem umrla.

Vera Čukić je dobila filmsko vlogo po naključju: njena fotografija je bila v izloženem oknu na Terazijah. — Doslej so posneli približno polovico zgodbe, te dni pridejo na vrsto kadri spopada z Nemci. Nastopila naj bi partizanska divizija, ki bo pritegnila nase pozornost Nemcev, da se bodo ranjenci lahko

umaknili. Vendar pa Nemci slutijo, da je divizija pustila svoje ranjence nekeje v bližini, zato jih iščejo.

V tej zgodbi, kakor tudi v »Rdeči ruti«, prvem delu filmskega omnibusa, Nemcev ne bo videti, marveč bo odmevalo samo njihovo streljanje. — Sprva so nameravali posneti troje zgodb, kasneje pa so misli na tretjo opustili. Tako bosta torej sestavljali filmski omnibus »Veliki otroci« dve zgodbi, in sicer »Rdeča ruta« in »Nebo skozi vejevje«. Menda bomo videli film še pred koncem letošnjega leta.

Kitajske filmske številke

Kitajci so letos ustanovili filmsko visoko šolo s stopnjo fakultete, že poprej pa so imeli tri šole za usposabljanje umetniških in tehničnih kadrov.

Pri snemanju 88 filmov, kolikor so jih posneli v letih 1948/53, je sodelovalo 55 umetnikov ter 30.000 tehničnih in drugih delavcev. Zdaj je na Kitajskem 7000

»Kaj takega se ne more več pripetiti,« so zatrjevali konkurentski hollywoodski producenti, ko je neko podjetje snemalo barvni film o velikem brodolomu. Prav takrat pa je prišla novica o trčenju dveh ladij in o potopu italijanske ladje »Andrea Doria« nedaleč od ameriških obal. Seve je podjetje, ki je imelo v atelejih »potop«, izkoristilo to priložnost za temeljito reklamo: vsepovsod je napovedovalo »veliki film« o potopu moderne potniške ladje in je menda doseglo komercialni uspeh za svoj film, ki v njem nastopajo med drugimi tudi Mai Zetterling, Tyrone Power, Stephen Boyd in Danny Green.

Ali se jih spominjate?

Film je sicer najmlajša umetnost, ima pa prav tako kot slikarstvo, književnost in glasba že svoje klasike. Nekateri še živijo in tudi delajo: Charles Chaplin, Erich Stroheim, Josef Sternberg, Cecil de Mille, Bette Davis. Te pozna skoraj vsak obiskovalec filmskih prireditelj. Manj so znani že umrli klasiki, ki oživijo tu in tam na predstavah kinoteke, kjer pa jih občudujejo le redki ljubitelji filmske umetnosti.

Bara Theda je bila prva lepota, v prvih letih dvajsetega stoletja nemara prav tako znana, kot sta zdaj Marilyn Monroe in Gina Lollobrigida. Seveda bi danes komaj ogrela kakšnega ljubitelja filmskih igralk, kajti okus se je v štirih desetletjih temeljito spremenil. Rodila se je leta 1892, snemati pa je začela 1915. Njena kariera je tesno povezana s filmskim producentom Williamom Foxom in z režiserjem Gordonom Edwardsonom, ki je režiral večino njenih filmov. Nastopala je predvsem v psevdogodovinskih filmih, kjer je igrala »ženske usode«. Njeni najvažnejši filmi so »Carmen«, »Kleopatra«, »Madame Dubarry«, »Saloma« in »Krvava roža«. Kmalu po prvi svetovni vojni je Theda Bara prenehala nastopati. Umrila je predlanski.

Liliana in Dorothy Gish sta bili najboljši igralki Griffithove šole. Mlajša Lilian sodi še danes med najboljše igralko vseh časov. Veljala je za najboljšo interpretko ženskih likov v dramah Čehova. Snemati je začela pod Griffithovim vodstvom in je ustvarila najboljše like v filmih »Judita iz Betulje« (1914), »Rojstvo naroda« (1915), »Srce sveta« (1918), »Nestrpnost« (1916), »Zlomljeni cvetovi« (1919) in »Ubožici v burji« (1922). Po letu 1930 se je Lilian Gish le kdaj kdaj pojavila še na filmskem platnu v stranskih vlogah, zadnji film pa je posnela leta 1942.

Dorothy je bila leto dni starejša in ni bila dosti slabša od svoje slavne sestre. Nastopala je le deset let, od 1911 pa do 1921. Njeni najboljši filmi so »Srca sveta«, »Ubožici v burji« in »Prikazni na podstrešju«. Slednjega je režirala njena sestra Lilian leta 1920, ko ji je bilo komaj 21 let.

Mary Pickford je psevdonim zelo znane igralko Gradis Smith, rojene leta 1894, ki jo je odkril kakor malone vse igralko tistega časa D. W. Griffith. Od leta 1909 pa do 1933 je bila Pickfordova najbolj reklamirana igralka na svetu. Med njenimi številnimi filmi velja omeniti le naslednje: »Tovariši«, »Newyorški klobuki« in »Madame Butterfly«. Leta 1933 je Mary Pickfordova zadnjič stopila pred filmsko kamero kot igralka. Poslej se je posvetila donosnejšemu poklicu: postala je filmska producentka in solastnica podjetja »United Artists«.

Douglas Fairbanks starejši —

negov sin z istim imenom še vedno nastopa in je podoben očetu — tudi izhaja iz Griffithove šole. Uveljavil se je zlasti v pustolovski filmih kot romantičen junak. Fairbanks ima velike zasluge za ustanovitev hollywoodske Akademije za filmsko umetnost, ki ji je predsedoval vrsto let. Bolj kot igravec je postal popularen po poroki z Mary Pickfordovo, s katero sta skupaj s Chaplinom in Griffithom ustanovila že omenjeno podjetje »United Artists«, ki sodi še vedno med najvidnejše v Ameriki.

Wallace Beery je veljal dolga leta v Hollywoodu kot najboljši karakterni igralec. Tako po zunanosti kakor po igri in po vlogah, ki jih je dobil, je bil

Prve dni oktobra bo gotova tonska kopija filma »Čevčelci na asfaltu«, prvega domačega otroškega filmskega omnibusa, ki sta zanj pripravila scenarij Djordje Bogojević in Ljubomir Radičević, vsak po eno zgodbo so režirali mladi režiserji Boško Vočinić, Zdravko Ranić in Ljubomir Radičević, eden izmed obeh scenaristov. Slika kaže prizor iz tretje zgodbe: fantje so se stegli, eden je mislil, da je nevarno ranil tovariša, zato je v strahu pobegnil v močvirje, od koder sta ga rešila oče in pes.

zelo podoben Charlesu Laughtonu. Rodil se je leta 1889, pri filmu pa je debutoval s 25 leti. Najboljši režiserji in najvidnejši producenti so se dve desetletji dobesedno trgali zanj. Že v nemih filmih »Robin Hood«, »Morski jastrebi« in »Potepuh« je poustvaril vrsto imenitnih likov, višek pa je dosegel v zvočnih filmih »Grand Hotel«, »Prvak«, »Meso« in »Viva Villa«.

filmskih dvoran in prav toliko potujočih kinematografov. Največ težav imajo kitajski filmski delavci zaradi pomanjkanja dobrih scenarijev.

Razen domačih je videlo kitajsko občinstvo že precej sovjetskih, pa tudi francoskih, italijanskih, britanskih in japonskih filmov. V kitajskih filmskih atelejih so posneli nekaj filmov, v glavnem dokumentarnih, v koprodukciji s ZSSR in CHR.

DONALD V. MEHUS

Ameriški humor

Na postaji njujorske podzemeljske železnice se je prime rilo tole: mlada žena, ki je čakala na vlak, je vrgla kovancev v avtomat za žvečilni gumi. Potegnila je vzvod — nič. Spet je vrgla kovancec — nič. Ko ni priletel zavojček žvečilnega guma niti po tretjem kovancu, se je žena sunkovito obrnila k svoji prijateljici in rekla: »Ti, tale reč pa je najbrž hranilnica!«

»Wise-crack« imenujejo Američani duhovito povedano misel v zvezi z določenim položajem, torej je to nekaj takega, kot na primer v evropskih deželah tako imenovani »bonmots«, dovijalna literarna pripomba, kakor na primer pokojnega Bernarda Shawa slovit rek: »Mladost je prekrasna reč, le škoda, da jo zapravljajo otroci.«

V čem je pravzaprav razlika med evropskim in ameriškim humorjem? Na kratko bi rekli takole: Medtem ko nakuže evropski humor v svoji najboljši obliki, zlasti v književnosti, intelektualne poteze bodisi kot prefinjena puščica z ostjo na političnih, družabnih

ali drugih napakah ter človeških slabostih, pa je humor Novoga sveta bolj za smeh in posledica pojmovanja stvari takih, kakršne v resnici so.

Humor je del ameriškega znori vsaka štiri leta. Primer: Kandidat je grajal svojega političnega nasprotnika, ko ga je ta napadel, ker je z ostrim humorjem in s satiro zasolil svoje mnenje o perečih vprašanjih vsakdanjega življenja. Takole je povedal:

»Ko sem ga poslušal, mi je prišla na misel zgodba o tistem možu, ki ga je Indijec na Divjem zahodu ustrelil v hrbet. Kmalu nato so ameriški konjeniki našli ranjenca z dvema puščicama med pleči. Zganem so ga spravili k zavesti eden pa je hotel vedeti, ali ga hudo boli. »Da, boli,« zlasti če se smejem.«

Med najboljimi izraznimi oblikami pristnega ameriškega humorja velja omeniti »cartoons«, risbe s smešno vsebino, in »comic strips«, vesele risane zgodbe v nadaljevanjih, ki izhajajo v vseh ameriških listih in so se zadnja leta uveljavile tudi že marsikje po Evropi. Ta humor rahlo satirično obravnava družinsko, družabno in pisarniško življenje.

Nekateri listi pa objavljajo tudi smešnice, ki so značilno ameriške. Primer: Pet moških sedi za mizo. Sredi resne razprave spregovori eden: »Pa glasujmo! Konec konca sedimo pri mizi štirje pametni možiki, pravzaprav pet, če Johna štejemo zraven.«

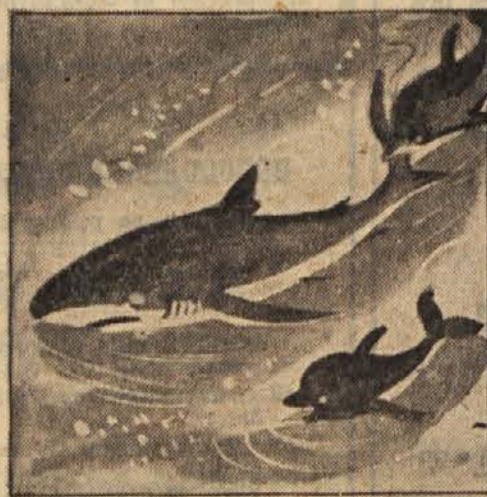
V filmu poznajo Američani nekaj obrazov, na primer Reda Skeltona, v televiziji pa Tonyja Martina in Jerryja Lewisa. Če se pokaže obraz katerega izmed njih na filmskem ali televizijem platnu, povprečni Amerikanec že ve, da se bo pošteno nasmejalo. Evropejec se ne smeje komičnim figuram, če so brez soli.

In še tale iz šole: Profesor je opazil dijaka, ki sta kar naprej izmenjavala listke. »Nebajta že, vida v zadnji klopi! Nikar si ne dopisujta, saj se bosta potem pogovorila.«

»Ne dopisujeva si, igrava bridge,« je odgovoril eden. Profesor: »Oh, oprostita, nisem vedel.«

V SINJIH GLOBINAH

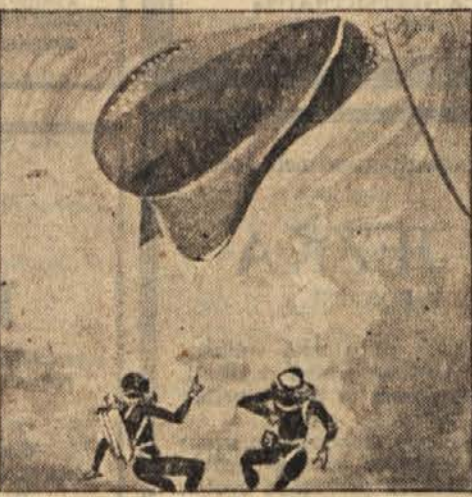
VIKTOR PIŠE: GRAD DRAGO RIŠE: ROTVIK

73. Boj je za hip prenehal. Ze je kazalo, da bodo delfini in morski pes zapustili bojišče z neodločenim rezultatom, ko so se na lepem spet pognali drug v drugega. Rep morskoga psa je zakrval. Največji delfin ga je krepko držal v gobcu. Morski pes se je zviljal in otepal kot ponorel. Z naporom vsih sil se je končno iztrgal, toda v delfinovem gobcu je ostal velik kos njegovega repa. Iz rane je tekla kri in se vila za njim kot dimast trak.

74. Ranjeni morski pes je plaval počasneje kot prej. Še enkrat je poskusil napasti, potem pa je postal negotov in se je spustil v beg. Boj je bil končan. Delfini so še nekaj trenutkov razdraženo švigali sem in tja, nato pa so izginili. Danilo in Maks sta čakala dolgih pet minut. Povodni svet je bil spet miren in спокоjen, kot da se ni nič zgodilo. Pogumno sta odrinila od skal in plavala tesno ob čerih v smer, od koder sta maloprej prišla.

75. Končno sta zagledala nad seboj temno senco. To je bila »Biserka«. Maks je pogledal na merilec globine. Petnajst metrov. Med dviganjem se bosta morala ustavit in počakati, ker sta bila dlje kot eno uro pod vodo. Tri dolge minute bosta morala viseti nekaj metrov pod površjem kot dve zrel hruški sredi lovišča morskoga psa. Vendar druge izbire ni bilo. Večno nista mogla ostati spodaj. Z negotovim občutkom sta zapustila varne čeri in zavesala navzgor.